МІНСКАЯ ПРАЎДА

Газета заснавана 1 лістапада 1950 года

Аўторак, 13 верасня 1994 года

№ 97 (10797)

Цана 30 руб.

ФАКТЫ ПАДЗЕІ АРГУМЕНТЫ МЕРКАВАННІ

ДОБРЫ КРОК НАПЕРАД

Старшыня Нацыянальнага банка Станіслаў Багданкевіч выказаў поўную падтрымку дзеянняў беларускай дэлегацыі, якая знаходзілася на перагаворах Савета кіраўнікоў урадаў СНД у Маскве. Аб гэтым ён заявіў на праведзенай 9 верасня прэс-канферэнцыі.

"Заключэнне плацежнага саюза, пагадненне аб узаемнай канверсуемасці валют — гэта дастаткова адпрацаваныя дакументы, і майго ўдзелу ў сустрэчы кіраўнікоў урадаў не патрабуецца", — сказаў галоўны банкір рэспублікі, адказваючы на пытанне, чаму ён не паляцеў разам з прэм'ерам у Маскву. "Прэм'ер хацеў, каб я быў разам з ім, аднак у выніку таго, што я поўнасцю згодны з намерамі і дзеяннямі нашай дэлегацыі, я застаўся ў Мінску", — заявіў С.Багданкевіч.

Станіслаў Багданкевіч таксама паведаміў, што ў Маскве падпісваюцца пагадненне аб намерах і рамачныя пагадненні. Пасля гэтага павінны быць заключаны двухбаковыя дагаворы аб узаемнай канверсуемасці нацыянальных валют. "Асноўная перашкода для ўвядзення ўжо сёння ўзаемных разлікаў і плацяжоў на базе нацыянальных валют у тым, што ў большасці дзяржаў існуе велізарная інфляцыя і велізарная няўстойлівасць курса нацвалют. У Беларусі інфляцыя складае 50, а, можа, ўжо і больш працэнтаў у месяц. Аднак падпісаныя цяпер дакументы — добры крок наперад, які дасць нам магчымасць заключыць двухбаковае пагадненне з Расіяй і іншымі дзяржавамі аб узаемнай падтрымцы канверсуемасці нацвалют".

На пытанне, калі ж нарэшце мы зможам стабілізаваць эканоміку, збавіцца ад інфляцыі, Багданкевіч адказаў, што для гэтага неабходна палітычная воля, адыход ад папулізму. Яе ж не хапае, хоць папулізму ў апошні час стала менш. "Сёння ідзе працэс рэфармавання цэнаўтварэння, дасягнута дагаворанасць і Прэзідэнт даў абяцанне, што эмісія будзе спынена. Гэта закладваецца ў антыкрызісную праграму. Калі яна будзе рэалізавана ў тым выглядзе, што мы прапануем, то стабілізацыя, якая падразумявае інфляцыю менш чым 5 працэнтаў у месяц, настане к ліпеню наступнага года".

БЕЛІНФАРМ.

НЕ СЫСЦІ З ПРАВІЛЬНАГА ШЛЯХУ

Як вядома, на першае кастрычніка намечаны Кангрэс народа Беларусі, ініцыятарам правядзення якога з'яўляецца Народны рух Беларусі.

Старшыня НРБ Сяргей Гайдукевіч у гутарцы з карэспандэнтам БЕЛІНФАРМа адзначыў, што кангрэс чакаецца вельмі цяжкім: трэба будзе выпрацаваць платформу да парламенцкіх выбараў. Упершыню на кангрэсе будуць прадстаўлены ўсе палітычныя партыі, якія ўваходзяць у НРБ.

У адрозненне ад першага кангрэс будзе вырашаць чыста ўнутраныя праблемы, таму на яго не запрошаны замежныя госці. А вось колькасць удзельнікаў чакаецца вялікай. Цяпер ў састау НРБ уваходзяць 3 партыі, 6 грамадскіх арганізацый у якасці асацыіраваных членаў, 24 арганізацыі — у якасці пастаянных. Арганізацыі НРБ ёсць у 104 раёнах рэспублікі.

■ АПК і рынак

ПАТРЭБНА АСАЦЫЯЦЫЯ,

лічыць фермер з вёскі Акцябр Лагойскага раёна У.І.Кішкурна

Знаёмства з «фазэндай», як жартам называе свой фермерскі ўчастак У.І.Кішкурна, пакінула прыемнае ўражанне. Закінутая, пры самым лесе зямля, парослая лапушыстым баршчэўнікам, кустоўем, у калгасе «Спадарожнік» ужо наогул не выкарыстоўвалася. І вось, калі Уладзімір Іосіфавіч прыклаў да яе рукі, у пачатку жніўня прыемна радавалі вока на колішняй няўдобіцы залатыя разлівы азімага жыта, ячменю, зялёныя радкі бульбы. Побач з пасевамі абнесены агароджай ладны загон, заняты сталовымі буракамі, цыбуляй, капустай. Тут жа, у лагчыне-ручаіне, раскінуўся штучны вадаём, з трубой-застаўкай на дарозе, якая, дарэчы, як і сажалка, таксама пабудавана фермерам.

Гледзячы на спелую збажыну, пацікавіўся ў У.І.Кішкурны, чаму не пачынае ён уборку. Прамарудзіш тыдзень — глядзіш, і частку ўраджаю страціш. А ўраджай, па ўсім відаць, добры.

— Сам разумею, што ўбіраць трэба, — згаджаецца Уладзімір Іосіфавіч, — ды вось закавыка: камбайна ўласнага не набыў, а ў калгас ісці і прасіць пакуль не адважваюся, у іх сваіх спелых палеткаў нямала. Чакаю, пакуль спадзе там напал жніва.

Фермер на момант змаўкае, абводзіць позіркам участкі збажыны, затым працягвае:

— Нам, фермерам, патрэбна ствараць асацыяцыю, каб вырашаць найбольш складаныя задачы агульнымі намаганнямі, а не ў адзіночку. Той жа збожжаўборачны камбайн мне, па сутнасці, і не патрэбен. Я пакуль што маю ўсяго 13,5 гектара зямлі, з якіх збожжавыя займаюць толькі 5 гектараў. Нам бы на 3—4 фермераў мець адзін збожжаўборачны камбайн. Як і сушылку з зернеачышчальнымі машынамі.

Трэба сказаць, што ў самога У.І.Кішкурны тэхнікі па сённяшнім часе даволі багата. Ён мае тры трактары, бульбасаджалку, бульбакапалку, культыватар, двухкорпусны і трохкорпусны плугі, прычэпы, бароны, каткі, граблі-варушылкі, прэс-падборшчык і іншы прычапны інвентар. Але шмат чаго яшчэ няма. У першую чаргу, лічыць фермер, яму патрэбны збожжавая сеялка, гноераскідальнік, грузавая аўтамашына. Ну і збожжаўборачны камбайн.

— Першыя парасткі фермерскай асацыяцыі, — расказаў Уладзімір Іосіфавіч, — у нас ужо з"явіліся. У вёсцы Старынкі Акалоўскага сельсавета жыве фермер Міхаіл Папоў. У яго ёсць гноераскідальнік, але няма прэс-падборшчыка. Пагаварылі мы з ім, і ён вясной прыехаў, дапамог мне ягонай тэхнікай унесці ў глебу гной. А я яму спрасаваў ягонае сена... У раёне павінен быць пункт пракату, дзе б бы фермер у любы час мог за пэўную плату ўзяць на дзень-два збожжаўборачны камбайн, іншую складаную тэхніку. Тады ў фермераў вынікі працы будуць значна лепшыя. А пакуль складваецца ўражанне, што наша прадукцыя нікому не патрэбна.

Такі рэзкі вывад У.І.Кішкурна абгрунтаваў наступнымі фактамі. Трымаючы дзвюх кароў, дзвюх цялушак, дзевяць свінаматак, іншую жыўнасць, ён, зразумела, частку жывёлагадоўчай прадукцыі рэалізуе, каб мець сродкі на пагашэнне крэдытаў, набыццё сельскагаспадарчай тэхнікі, узвядзенне гаспадарчых пабудоў. Аднак, як падкрэсліў фермер, свініну даводзіцца прадаваць перакупшчыкам, якія за яе маюць добры «навар». Летась шмат давялося яму паездзіць, каб збыць таварнае збожжа, бульбу.

У сувязі з гэтым У.І.Кішкурна зазначыў, што калі б у раёне была створана асацыяцыя фермераў, то яна магла б узяць на сябе вырашэнне такіх пытанняў, як збыт і перапрацоўка сельгаспрадукцыі. І тады б адпала патрэба ў розных перакупшчыках, пасрэдніках і да іх падобных. Фермеры ж не толькі спаўна атрымлівалі б за сваю працу, але і мелі б значна больш часу на вырашэнне вытворчых пытанняў. А іх у кожнага, хто стаў на гэты нялёгкі шлях, вельмі шмат.

На двары Уладзіміра Іосіфавіча я звярнуў увагу на каркас, які нагадваў ці то вагончык, ці то садовы домік.

— На сваёй «фазэндзе», — растлумачыў У.І.Кішкурна, — мінулай восенню я разбіў сад, заклаў плантацыі лямцавай вішні, чорных і чырвоных парэчак. І што вы думаеце: праз некалькі дзён большасці кустоў парэчак і вішань не стала, іх выкапалі ноччу зладзеі. Значыць, на ўчастку патрэбна ўзводзіць дом, іншыя пабудовы. На першым часе змайструю вагон-домік на колах і пастаўлю на ўчастку. А там буду брацца і за закладку будучай хаты.

Зрэшты, месца для сядзібы У.І.Кішкурна ўжо выбраў, будуе калодзеж. У сажалку нават запусціў малявак рыбы. Мяркуе заняцца і развядзеннем качак — сажалка ж побач.

Па прафесіі Уладзімір Іосіфавіч заатэхнік. Доўгі час працаваў у калгасе «Спадарожнік» брыгадзірам жывёлагадоўчай фермы. І ў сваёй фермерскай гаспадарцы развядзенню жывёлы ўдзяляе вялікую ўвагу. Сёння вельмі цяжка з набыццём мінеральных угнаенняў, таму глебу запраўляе ў асноўным арганікай, частку якой купляе ў калгасе. Ядахімікатаў не прымяняе. Між тым пасевы і збожжавых, і бульбы ў яго чыстыя ад пустазелля. Гэтага фермер дабіваецца шляхам стараннай і шматразовай перадпасяўной апрацоўкі глебы, своечасовага догляду пасеваў.

— Без падтрымкі з боку дзяржавы фермерам цяжка ўзняцца на ногі і стаць сапраўднымі канкурэнтамі калектыўных гаспадарак у напаўненні спажывецкага рынку сельгаспрадукцыяй, — зазначыў Уладзімір Іосіфавіч. — Вось я, напрыклад, каторы час не магу вырашыць пытанне з набыццём грузавой аўтамашыны, пашырэннем участка як мінімум да 50-ці гектараў. А трэба і электралінію да будучай сядзібы падвесці. Крэдыт зараз узяць складана. Раней шыя, вядома, даўно вярнуў. Адным словам, будзе падтрымка — будуць вынікі. Абавязкова.

Ад сябе хочацца дадаць: на такіх, як У.І.Кішкурна, можна разлічваць. Зямля, што ў адпаведнасці з дзяржаўным актам перададзена яму ў бестэрміновае карыстанне з правам атрымання ў спадчыну, знаходзіцца ва ўмелых, гаспадарлівых руках.

Іван СІЛЯЎКА.

ДЗЕЛАВЫЯ КАНТАКТЫ

Турыстамі, бізнесменамі, прадстаўнікамі розных фірм і арганізацый ужо нікога не здзівіш. Усе мы прывыкаем да супрацоўніцтва з імі. Нават такія маленькія арганізацыі, як архівы, уцягнуты ў новыя адносіны.

Філіял Дзяржархіва Мінскай вобласці ў г.Маладзечна ўстанавіў дзелавыя кантакты з мэрыяй г.Эслінгена і сваімі калегамі з Эслінгена і Штутгарта з Германіі. Адбыўся абмен візітамі, якімі задаволены абодва бакі. Беларусы атрымалі вельмі неабходную для іх тэхніку, што дазволіла пачаць работу па выкарыстанню дакументаў на высокім узроўні, а нямецкія калегі — магчымасць пазнаёміцца з зацікавіўшымі іх каштоўнымі паперамі.

Сёлета архіў наведалі 27 даследчыкаў, сярод якіх шэсць іншаземцаў. Асабліва цесныя сувязі наладжаны з Беластоцкім філіялам інстытута гісторыі Варшаўскага ўніверсітэта.

ЦІ БУДУЦЬ ПЕРАМЕНЫ?

9 верасня ў Маскве ў «Прэзідэнт-атэлі» адбылося чарговае пасяджэнне Савета кіраўнікоў урадаў Садружнасці Незалежных Дзяржаў. На разгляд прэм'ер-міністраў было вынесена больш за 20 пытанняў, якія датычаць далейшага развіцця інтэграцыйных сувязей дзяржаў Садружнасці, а таксама святкавання 50-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне.

Эканамічны пакет дакументаў звязаны з рэалізацыяй падпісанага раней Дагавора аб стварэнні эканамічнага саюза дзяржаў СНД. У сувязі з гэтым найбольшая ўвага кіраўнікоў урадаў была звернута на абмеркаванне праблем стварэння Міждзяржаўнага эканамічнага камітэта — першага выканаўчага органа эканамічнага саюза, прыняцце пагаднення аб плацежным саюзе, мемарандума аб асноўных напрамках перспектыўнага плана інтэграцыйнага развіцця СНД.

Па ініцыятыве некаторых краін, а таксама статутных і галіновых органаў Садружнасці на абмеркаванне Савета кіраўнікоў урадаў былі вынесены праблемы сацыяльнай абароны і аховы здароўя грамадзян, якія пацярпелі ад чарнобыльскай аварыі, іншых аварый і ядзерных выпрабаванняў. Абмяркоўваліся таксама пытанні супрацоўніцтва ў галінах хіміі і нафтахіміі, будаўніцтва, тэхнічнага пераасначэння і абнаўлення чыгуначнага і рухомага саставу. Асобны блок склалі пытанні, звязаныя з 50-годдзем Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне. У іх падрыхтоўцы Беларусь прымала самы непасрэдны ўдзел. Гэты блок пытанняў пасля гадзіннага абмеркавання быў прыняты без змен і дапаўненняў.

Паводле слоў выканаўчага сакратара СНД Івана Каратчэні, калі эканамічныя пагадненні будуць падпісаны кіраўнікамі ўрадаў і пачнуць працаваць, Садружнасць чакаюць сур'ёзныя перамены.

БЕЛІНФАРМ.

Загадчыца магазіна № 1 Маладзечанскай міжраённай універсальнай гандлёвай базы аблспажыўсаюза Ірына СЯМЁНАВА за гады работы справу сваю вывучыла да тонкасцей, заўсёды знаходзіць агульную мову з наведвальнікамі. Яна культурна і ветліва абслугоўвае пакупнікоў.

Фота Анатоля БАСАВА.

ДА ВЕДАМА ДЭПУТАТАЎ АБЛАСНОГА САВЕТА

Заўтра, 14 верасня г.г., у будынку аблвыканкома па вуліцы Чкалава, 5, адбудзецца XVII сесія абласнога Савета дэпутатаў.

Пачатак работы сесіі ў 10 гадзін.

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па вобласці чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, месцамі кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Тэмпература паветра — 19—24, у Мінску — 21—23 градусы цяпла, кароткачасовы дождж.

ЗА ЛЬГОТНЫЯ КРЭДЫТЫ

На Фаніпальскім заводзе жалезабетонных маставых канструкцый Дзяржынскага раёна створаны будаўнічы кааператыў, сіламі якога за апошні час здадзена ў гарпасёлку нямала кватэр палепшанай планіроўкі. Сёлета, напрыклад, справілі наваселлі больш за сто сем"яў рабочых і служачых. Узводзяцца яшчэ два жылыя дамы.

Асабліва інтэнсіўна забудоўваецца індывідуальны сектар. Завод дапамагае забудоўшчыкам — сваім работнікам набыць за адносна невялікую цану неабходныя матэрыялы, выдзяляе льготныя крэдыты. Магчыма, гэта адна з прычын стабільнай работы прадпрыемства, якое не дапускае зніжэння аб"ёмаў вытворчасці і скарачэння штатаў.

Анатоль ШАРАЕЎ.

ПАРЛАМЕНТ — СЯБАР, АЛЕ ІСЦІНА ДАРАЖЭЙШАЯ

Хто ёсць хто? Чакаецца, што менавіта гэтае пытанне будзе для парламентарыяў асноўным на працягу першых гадзін работы чарговай сесіі Вярхоўнага Савета 27 верасня. Падставай для такіх «разборак» паслужыць істотная перагрупіроўка сіл у парламенце, звязаная з выбраннем першага Прэзідэнта рэспублікі. Справа ў тым, што некалькі дзесяткаў народных выбраннікаў былі запрошаны для работы ў апарат Прэзідэнта, а значыць, згодна з дзеючай цяпер Канстытуцыяй, павінны аўтаматычна скласці з сябе дэпутацкія паўнамоцтвы.

На думку намесніка Старшыні Вярхоўнага Савета Івана Бамбізы, якая была выказана ім у час сустрэчы з прадстаўнікамі Сусветнага банка, такія перастаноўкі могуць сыграць толькі на карысць, зрабіўшы супрацоўніцтва работнікаў апарату Прэзідэнта з іх былымі калегамі больш цесным. У той жа час, на думку асоб, блізкіх да кіраўніка дзяржавы, у Прэзідэнта ёсць апасенні, што калі Вярхоўны Савет пакінуць блізкія і даверныя асобы, ён можа ў вышэйшым заканадаўчым органе мець даволі моцную апазіцыйную структуру.

У сувязі з гэтым Аляксандр Лукашэнка і не спяшаецца з афіцыйнымі назначэннямі некаторых членаў сваёй каманды, неабходных яму ў якасці народных дэпутатаў у парламенце. Адным з іх і называецца кандыдатура Дзмітрыя Булахава.

БЕЛІНФАРМ.

ВЫШЫНІ СКАРАЮЦЦА НАСТОЙЛІВЫМ

Сёлетні год для жывёлаводаў калгаса імя Чкалава Барысаўскага раёна вельмі адметны: удалося нарэшце выйсці з зацяжнога крызісу і дабіцца росту ўсіх вытворчых паказчыкаў. Ёсць рэальная магчымасць выйсці па надоях малака ад каровы за год на трохтысячны рубеж, што будзе прыкладна на 800 кілаграмаў больш, чым летась. Адпаведна на 30 працэнтаў узрасце валавы надой малака. Амаль на 40 працэнтаў у параўнанні з мінулым годам павінна павялічыцца і валавая вытворчасць мяса: сярэднясутачнае прыбаўленне ў вазе жывёлы пераўвышае мінулагодняе больш як на 130 грамаў. З"явілася магчымасць прадаваць племянны маладняк буйной рагатай жывёлы, бо прыкметна палепшылася племянная работа.

Асноўны фактар сёлетніх поспехаў — паляпшэнне кармлення жывёлы. Асабліва вясной і ўлетку. Дзякуючы клопату аб выпасах, у прыватнасці, своечасоваму скошванню рэштказ травастою, падкормцы плошчаў пасля першага скормлівання, цяпер на іх вырасла добрая атава. І, як вынік, сярэднясутачны надой у канцы жніўня складаў амаль 10 кілаграмаў і на 2 кілаграмы перавысіў леташні ўзровень.

Нельга скідваць з рахунку і майстэрства жывёлаводаў, іх вопыт і настойлівасць у дасягненні пастаўленай мэты. Гэта датычыць у першую чаргу калектыву фермы "Комплекс" (загадчык Ф.М.Іванюценка) — даярак С.І.Масковай, З.І.Шакавец, аператараў па гадоўлі маладняку Л.В. і А.К.Няхайчык, П.Ф.Маўчанскага, аператараў па адкорму буйной рагатай жывёлы Л.В.Барадзюк, Я.І.Селезня і іншых.

На надыходзячы стойлавы перыяд назапашана больш як 10 цэнтнераў кармавых адзінак травяністага фуражу — адзін з лепшых паказчыкаў у раёне. Засмучае толькі прагназуемы недабор ураджаю бульбы і кармавых караняплодаў. І тым не менш старшыня калгаса М.В.Панцялей упэўнена сцвярджае, што зімоўка жывёлы будзе сытная. І, дададзім, — цёплая.

Пытанне аб падрыхтоўцы жывёлагадоўчых памяшканняў да зімы разгледжана на пасяджэнні праўлення яшчэ ў чэрвені. Адказнасць за ход падрыхтоўчых работ ускладзена на намесніка старшыні В.М.Лазерку. Кожны з будаўнікоў, а іх на фермах штодзённа працуе па 10—12 чалавек, ведае свой участак работы. Днямі закончана рэканструкцыя памяшкання жывёлагадоўчага комплексу. У абноўленым кароўніку заменена ўсё абсталяванне, тут стала больш прасторна.

Сцяпан БУКАЦІЧ.

Крымінал-тэлетайп з Салігорска

І ПІСТАЛЕТ НЕ ДАПАМОГ

Юрый Э. вяртаўся дадому далёка за поўнач. Смела ў такі позні час малады чалавек, мабыць, ішоў таму, што меў у кішэні газавы пісталет.

Напалі на яго нечакана. Моцна пабілі. Начныя рабаўнікі забралі гадзіннік, залаты пярсцёнак. І пісталет, якім Юрый так і не змог абараніцца. Выходзіць, самы лепшы сродак абароны сёння — быць асцярожным, позна не гуляць.

ЗЛАШЧАСНАЯ ФОРТКА

Аб тым, што праз звычайную фортку на першым паверсе з кватэры могуць вылятаць не толькі шкодныя газы, а і дарагія рэчы, работнікі міліцыі папярэджвалі гараджан не раз. Але Любоў Н. ігнаравала гэтае папярэджанне. І была пакарана. Неяк, вярнуўшыся ў сваю кватэру на вуліцы Леніна, яна не знайшла дзвюх норкавых шапак, паліто, парасона, спартыўнага касцюма. Не цяжка здагадацца, што рэчы выляцелі ў фортку...

БУДАЎНІКІ-РАБАЎНІКІ

Згрузіў на сваім дачным участку чалавек будаўнічыя блокі для доміка. Калі праз некалькі дзён вярнуўся, то ўбачыў, што будаўнічых матэрыялаў няма, а навокал, як у песні спяваецца, адна прымятая трава... А вось чатыром патэнцыяльным «будаўнікам» з аўтатранспартнага цэха «Беларуськалія» пашэнціла менш. Іх накрылі ў тупіку чыгуначных пуцей Першага рудаўпраўлення, дзе мужыкі збіраліся злямзіць ажно дзве тоны цэменту, які прыйшоў у адрас РБМУ № 3. У той жа дзень з дома, што ўзводзіцца на праспекце Міру, хтосьці сцягнуў 22 катушкі руберойду.

Вось дык будаўнічкі пайшлі...

ХЛЕБ НАШ НАДЗЕЙНЫ

Чаго не падзяліў Васіль Б. з салігорскім вадзіцелем — у гісторыі гэтай не так і важна. Цікава іншае. Калі гараджанін у вёсцы Старыя Цярушкі на «Жыгулях» рабіў паварот, Васіль ударыў боханам хлеба па лабавому шклу. І разбіў яго.

Выходзіць, хлеб мы выпякаем моцны, надзейны. Чаго не скажаш аб шкле, якое вырабляецца ў блізкім замежжы.

УБІЎ У ГАЛАВУ

Вельмі важную ісціну, хутчэй за ўсё накшталт «чалавек — гэта гучыць горда», імкнуўся ўбіць у галаву сына-пяцікласніка Іван Г. Бацька так захапіўся выхаваннем, што хлапчука хутка даставілі ў неўралагічнае аддзяленне бальніцы. Дыягназ: страсенне мазгоў, закрытая чэрапна-мазгавая траўма.

Цяпер трэба выхоўваць бацьку. Не дай бог яго ж метадам...

ХТО ПЕНСІЯНЕРКУ НЕ ПАКРЫЎДЗІЦЬ?

Сапраўды, дастаецца гэтай катэгорыі людзей. Працавалі, працавалі, пенсію з вялікімі нулямі атрымліваюць, а купіць за яе нешта не вельмі разгонішся. А тут яшчэ і «знізу» дапякаюць. Шасцідзесяцідвухгадовая жанчына з вёскі Гоцк была ўпэўнена, што перазімуе без праблем: назапасіла 30 кілаграмаў сала, 20 бляшанак розных кансерваў. Але ноччу нейкі нягоднік узламаў замок, падчысціў усе запасы.

Хтосьці набраў прадуктаў, згубіўшы апошнюю кроплю сумлення.

НЮХ НА КАШАЛЁК

«Мой кабінет — мая крэпасць!» — лічаць многія кіраўнікі, чыноўнікі. І нярэдка расплачваюцца за гэта. Як, напрыклад, работніца аптэкі № 208. Здаецца, толькі на хвіліну выйшла са свайго кабінета, вярнулася — а кашалька і след прастыў. Разам з 20 доларамі і 40 тысячамі «зайчыкаў». Другая жанчына пакінула свой кашалёк у музычнай зале дзіцячага сада № 7. І яму «ногі прыставілі»...

Абедзве работніцы гавораць, што ніякіх пабочных людзей у гэтых памяшканнях быць не магло. У такім разе вывад напрошваецца не менш сумны...

Уладзімір БЫЧЭНЯ.

■ Прыватызацыя

ЦІ НЕ ЧАРГОВЫ ПАДМАН?

Сама ідэя прыватызацыі дзяржаўнай маёмасці мне здаецца карыснай і неабходнай: меркавалася зрабіць так, каб кожная каштоўная рэч, фабрыка, завод, зямля і інш. былі чыйнебудзь уласнасцю. І на гэтай аснове дабіцца больш эфектыўнага вядзення ўсёй народнай гаспадаркі, даць магчымасць чалавеку-працаўніку адчуць сябе гаспадаром. Не можа ж дзяржава прыцягваць такое становішча, калі "усё вакол калгаснае (ці дзяржаўнае), усё вакол маё". У выніку — нічыйнае, таму ніхто ні за што не адказвае, ні аб чым не клапоціцца, а толькі цягне сабе тое, што бліжэй ляжыць.

На жаль, раздзяржаўленне ў нас пакуль больш падобнае на прыхватызацыю. Мафіёзныя і камерцыйныя структуры, асобныя дзялкі і нават чыноўнікі, якія маюць доступ да дзяржаўнай і кааператыўнай маёмасці, шляхам розных махінацый і спекуляцый хапаюць мільёны, а людзей, якія жывуць у нястачы, становіцца ўсё больш.

Хітрыя тэарэтыкі называюць усё гэта рынкам. Не верце ім, добрыя людзі! Калі такі працэс не спыніць першы Прэзідэнт і новы ўрад, то невядома, дзе мы акажамся. Не дапаможа нам тады саюз ні з Расіяй, ні з любой заходняй дзяржавай. Новыя ж хазяі капіталы свае сродкі пакуль не хочуць укладваць у вытворчасць.

Незразумелая справа і з імяннымі прыватызацыйнымі чэкамі "Маёмасць". Ці не чарговы гэта падман насельніцтва? Такі недавер у мяне таму, бо ў папярэднія гады было многа падману з боку органаў улады.

Хочацца верыць першаму Прэзідэнту рэспублікі і яго камандзе. Ды некаторыя факты зноў выклікаюць сумненне. Так, пасля водпуску цэн на хлеб і кісламалочную прадукцыю (11 жніўня) М.Мясніковіч заявіў у інтэрв'ю "Народнай газеце", што маламаёмныя людзі, якія панясуць дадатковыя расходы ў сувязі з лібералізацыяй цэн, атрымаюць 100-працэнтную кампенсацыю. 85 тысяч для пенсіянера — гэта дапамога. І за яе дзякуй. Аднак поўнай кампенсацыяй названая сума можа стаць толькі тады, калі не есці масла, смятану і тварог.

Не варта было б Прэзідэнту гаварыць па тэлебачанні, што гэта будзе апошняе павышэнне цэн. Цяжкае становішча рэспублікі прымусіць і яго, і новы ўрад ісці на новыя непапулярныя крокі. Зноў жа павысіліся цэны на білеты ў прыгарадных аўтобусах, на чыгунцы. А зараз на гарэлку.

Але вернемся да беларускіх чэкаў "Маёмасць". Не так лёгка іх атрымаць. Не ведаю, як у іншых раёнах, а ў нашым Уздзенскім закручана сапраўдная папяровая карусель. Спачатку трэба схадзіць у аддзяленне Ашчадбанка, напісаць па ўстаноўленай форме заяву аб наяўнасці і размеры вашага ўкладу на 1.01.91 г. Вам скажуць наведацца дзён праз дзесяць па даведку. Трэба ж яшчэ прадставіць звесткі аб стажы работы.

Нарэшце ўсе дакументы сабраны. Звяртаюся ў тэрытарыяльную камісію па налічэнню імянных прыватызацыйных чэкаў "Маёмасць". Там усё ў мяне забралі і папрасілі заглянуць праз два тыдні.

І вось я трымаю на руках пасведчанне аб колькасці налічаных мне прыватызацыйных чэкаў "Маёмасць".

— А дзе ж атрымаць чэкі? — пытаюся ў членаў камісіі.

— У нашым аддзяленні Ашчадбанка № 2713, — адказалі мне, — толькі загадзя заплаціце 17 тысяч рублёў.

— За нейкія паперы, хоць яны і імянныя, плаціць грошы? Маглі б пенсіянеру і бясплатна іх даць, — пакрыўдзіўся я.

— Такі закон, — быў адказ.

У мяне, ды і ў іншых наведвальнікаў, узнікла пытанне:

"Ці можна за чэкі "Маёмасць" купіць кавалак зямлі, будаўнічыя матэрыялы, іншыя каштоўнасці?" Нам растлумачылі, што не.

— Купіце акцыі якога-небудзь завода ці фабрыкі, станеце яго мікраўласнікам. Яны будуць атрымліваць прыбытак, а вы — дывідэнды. Так і разбагацееце.

І падалося, што мне казку расказваюць. Не толькі ўздзенскія, а і сталічныя прадпрыемствы сёння працуюць напаўсілы, асобныя ж на мяжы банкруцтва. Калі яны стануць прыбытковымі, адзін бог ведае. Спачатку ім самім трэба выжыць.

А куды дзенуць чэкі "Маёмасць" сельскія жыхары? Думаецца, большасць іх і атрымліваць гэтыя паперы не будуць.

Чэкавыя інвестыцыйныя фонды ў рэспубліцы толькі пачынаюць працаваць. Невядома, якую карысць яны дадуць укладчыкам і калі. У Расіі такіх фондаў нямала, але і ашуканства хапае.

Праўда, і ў камісіі, і потым у аддзяленні Ашчадбанка мяне суцяшалі:

— Калі не купіце акцыі, то праз чатыры гады дзяржава вам верне кошт чэкаў "Маёмасць". Іх жа ў вас на 3 мільёны з лішкам. Так што не губляйце надзеі.

Калі б дзяржава не планавала зноў падманваць нас, то не стала б даваць нам прыгожы дакумент-кніжачку на прыватызацыйныя чэкі "Маёмасць". Лепш бы цяпер пералічыла кошт чэкаў у рублях на мой рахунак у Ашчадным банку. А хто супраць, няхай купляе акцыі.

Вячаслаў ГАЛЕНЧЫК, журналіст.

■ Спажывецкая кааперацыя

КАПАЦЬ ГЛЫБЕЙ, ГЛЯДЗЕЦЬ ДАЛЕЙ

Такі лейтматыў нядаўняга пасяджэння праўлення Мінскага аблспажыўсаюза. На ім разглядаліся вынікі праверкі гандлёвай сеткі, якую правялі спецыялісты спажывецкай кааперацыі. Дасканала, глыбока, патрабавальна прааналізавана сітуацыя з забеспячэннем насельніцтва вобласці неабходнымі таварамі, як харчовымі, так і прамысловымі. Прынцыповая, вострая гаворка адбылася з кіраўнікамі райспажыўсаюзаў, спажывецкіх таварыстваў, міжрайбаз, прадпрыемстваў кааператыўнай прамысловасці, намеснікамі старшыні праўлення аблспажыўсаюза, якія курыруюць такія галіны, як прамысловасць, грамадскае харчаванне, а таксама з начальнікам упраўлення нарыхтовак, рынкамі і арганізацыі гандлю сельгаспрадуктамі.

У перапынку пацікавіўся ў старшыні праўлення аблспажыўсаюза Я.П.Баравога, ці не занадта многа патрабуецца ад кааператыўных службаў у цяперашні інфляцыйны час, маючы на ўвазе, што з-за недахопу грашовых сродкаў складана набываць неабходныя тавары.

— Цяжкасцей шмат, але мы не маем права сядзець і чакаць, пакуль хтосьці за нас вырашыць наспеўшыя праблемы. Спажывецкая кааперацыя для таго і існуе, каб у складаных умовах знаходзіць рэзервы, напаўняць таварамі гандлёвыя прадпрыемствы, — адзначыў Яўген Пятровіч.

Не выпадкова начальнік упраўлення гандлю аблспажыўсаюза І.Д.Карпусенка ў сваёй інфармацыі ў першую чаргу адзначыла, што пасля праверкі крыху актывізавалася дзейнасць міжрайбаз, райспажыўсаюзаў па набыццю тавараў на прамысловых прадпрыемствах і пастаўцы іх у гандлёвую сетку.

Але ж гэтага па сённяшніх мерках вельмі мала. Пакуль паўсюдна назіраюцца перабоі з насычэннем рынку неабходным асартыментам тавараў. Асабліва дрэнна наладжаны гандаль сельгаспрадуктамі, агароднінай, садавінай. Напрыклад, у плешчаніцкіх магазінах Лагойскага райспажыўсаюза нядаўна можна было купіць толькі вінаград, а ў Любані — толькі капусту. Таму старшыні праўлення Лагойскага райспажыўсаюза У.І.Слонскаму давялося выслухаць, мякка кажучы, шмат крытычных заўваг. Гэткая ж прынцыповая размова адбылася і са старшынёй праўлення Старадарожскага спажывецкага таварыства В.П.Гайдаем, дырэктарам Клецкага вытворча-харчовага завода М.П.Мухай, намеснікам дырэктара Маладзечанскай міжраённай аптовай гандлёвай базы М.В.Касценкавым і іншымі кіраўнікамі. Варта, здаецца, паразважаць над тым, чаму так здарылася, што раптам узнікла пытанне аб неадкладным паляпшэнні гандлёвага абслугоўвання насельніцтва вобласці. Няўжо раней усё было на вышэйшым узроўні і раптам, нібы гром з неба, абрынуўся гэты недахоп тавараў? Хто вінаваты? Адказ на такія пытанні на праўленні шукалі талакой. Кіраўнікі аблспажыўсаюза і раённых спажывецкіх таварыстваў. Адны пыталіся, другія апраўдваліся. Але ж факты — упартая рэч. Узяць неасваенне выдзеленых рэсурсаў мясапрадуктаў. За восем месяцаў яны асвоены на 44 працэнты, а Салігорскім райспажыўсаюзам — толькі на 16. Дарэчы, у іншых месцах справы не лепшыя. Не выпадкова да старшыні Старадарожскага райспажыўтаварыства з гэтай нагоды было шмат пытанняў. У адказ адно апраўданне — не працуюць халадзільнікі, таму, маўляў, нельга вырабіць належную колькасць каўбас, бо не было дзе захоўваць мяса. Здавалася б, В.П.Гайдай і яго куратар, намеснік старшыні праўлення аблспажыўсаюза В.П.Носан пераканаўча аргументавалі гэты пралік у рабоце. Аднак іх меркаванні не былі прыняты да ўвагі. Справа ў тым, што аб бесперабойнай рабоце халадзільнікаў можна і трэба было паклапаціцца загадзя, а не адкладваць на потым.

Тое ж самае і з прамысловай групай тавараў. Тут даходзіць нават да парадоксаў, да смешнага. Так, на складзе Чэрвеньскага аптова-рознічнага гандлёвага аб'яднання знойдзены рэчы, якія паступілі сюды яшчэ ў лістападзе мінулага года (зразумела, і кошт іх таго ж перыяду). А ў магазінах, як кажуць, шаром пакаці. Чаму так атрымалася, ніхто не можа даць дакладнага адказу. І яшчэ аб адным феномене. Асобныя райспажыўсаюзы, як, напрыклад, Нясвіжскі, імкнучыся да самастойнасці, набылі сотню адзінак школьнай вопраткі, з якіх 80 — толькі 36-га памеру. Дык каму патрэбна такая мядзведжая паслуга? Дарэчы, гэта не адзіны прыклад. Слуцкая міжрайбаза таксама завезла ў капыльскі магазін "Усё для дзяцей" 105 школьных касцюмаў толькі двух памераў. Наогул, сёння даводзіцца канстатаваць, што на прэтэнзіі Прэзідэнта рэспублікі да спажывецкай кааперацыі спецыялісты гандлю адрэагавалі не лепшым чынам. Бо пастаўка нехарчовых тавараў з 22 па 31 жніўня склала да таваараабароту толькі 22 працэнты, у той час як у Магілёўскім і Гомельскім аблспажыўсаюзах — 25, Брэсцкім — 31.

Ці не таму асобныя райспажыўсаюзы Міншчыны напярэдадні школьнага сезона засталіся без сшыткаў, партфеляў, ранцаў і іншых вучнёўскіх тавараў? А між іншым, ім неаднойчы напаміналі: трэба паклапаціцца аб своечасовым завозе ў магазіны ўсяго гэтага. Аднак, відавочна, ні міжрайбазы, ні райспажыўсаюзы не паклапаціліся, не праявілі настойлівасці ў своечасовым забеспячэнні школьнікаў усім неабходным. У выніку напярэдадні навучальнага года ў дзяржынскім Доме гандлю аддзел школьна-пісьмовых і канцылярскіх тавараў ледзьве не закрылі з-за іх адсутнасці. Тое ж самае назіралася ў Крупскім, Пухавіцкім, Вілейскім, Лагойскім, Мядзельскім, Чэрвеньскім райспажыўсаюзах.

З залы гучалі апраўданні, маўляў, цяжка было ўсё гэта дастаць. Аднак намеснік старшыні аблвыканкома К.І.Туровіч, які прыняў удзел у рабоце пасяджэння праўлення аблспажыўсаюза, удакладніў, што ў вырашэнні гэтай праблемы не застаўся ўбаку і аблвыканком, які загадзя папрасіў Добрушскі папяровы камбінат своечасова адгрузіць патрэбную колькасць школьных сшыткаў. І яны ў кантэйнерах, дзеля аператыўнасці, былі завезены на Міншчыну. А вось спажыўкааператары, як кажуць, далі маху, не змаглі своечасова прапанаваць патрэбны тавар пакупнікам, недаравальна спазніліся. І такіх прыкрых накладак шмат. Узяць завоз у гандлёвыя прадпрыемствы мыла і сінтэтычных мыйных сродкаў. Тут таксама ў наяўнасці недапрацоўка работнікаў гандлю. Яшчэ ў ліпені была звернута ўвага райспажыўсаюзаў на тое, што намячаецца перабой у рабоце Гомельскага тлушчакамбіната. Дарэчы, ужо на той час не было мыла туалетнага ў Бярэзінскім, Вілейскім, Крупскім, Лагойскім, Нясвіжскім, Салігорскім і Уздзенскім раёнах, а гаспадарчага — у Валожынскім, Клецкім, Мядзельскім, Старадарожскім і іншых раёнах і на міжрайбазах. Аднак большасць гандлёвых арганізацый не паклапаціліся аб своечасовым набыцці гэтага тавару.

Чаму так атрымалася? Асобныя гандлёвыя кіраўнікі тлумачылі свае пралікі адсутнасцю крэдытных рэсурсаў. Аднак гэта толькі апраўданні. Знаходзячыся ў роўных умовах з выдзяленнем крэдытаў аграбанкам, асобныя райспажыўсаюзы (Мінскі, Любанскі, Маладзечанскі, Вілейскі і іншыя) знайшлі магчымасць атрымаць дадатковыя крэдыты ў іншых банках і накіраваць іх на набыццё патрэбных тавараў. Праўда, і яны не заўсёды выкарыстоўваліся па- гаспадарску. На іх закуплялася не тое, што вельмі патрэбна пакупніку менавіта сёння, а такія тавары, з якімі можна было пачакаць. Відаць, жыхары Мінскага раёна змаглі б абысціся без імпартнай, да таго ж нятаннай, гарэлкі, на набыццё якой яшчэ да дэнамінацыі было патрачана паўтара мільярда рублёў. А мыла і шэрагу іншых тавараў тут, як кажуць, кот наплакаў. Вось і ў Капыльскім раёне "запусцілі" дарагі зялёны гарошак ды растваральную каву, якія рэалізуюцца вельмі марудна.

На пасяджэнні праўлення ішла таксама размова і аб іншых недахопах у арганізацыі гандлю, якія ўсім вядомыя, аб якіх неаднойчы гаварылася. Але самазаспакоенасць, спасылкі на аб'ектыўныя прычыны прывялі да негатыўных з'яў, якія тэрмінова трэба ліквідаваць.

Віктар СПАЎНІКАЎ.

*Майстры сталярнага цэха міжкалгаснага акцыянернага таварыства "Капыльскае" выконваюць розныя работы для патрэб прадпрыемства. З высокім майстэрствам працуюць ветэраны вытворчасці Мікалай Мікалаевіч **ПАЛЯШЧУК** і Аркадзь Рыгоравіч **ВАРВАШЭНЯ** /на здымку/.*

Фота Анатоля БАСАВА.

Служба 02

Дзесяць гадзін трывогі

У апошні час мы даволі часта выказваем прэтэнзіі да нашай міліцыі. І не выпадкова: крымінагенная сітуацыя не паляпшаецца, сёння не толькі небяспечна пакінуць на вуліцы веласіпед, дзіцячую каляску, а нават выйсці вечарам на прагулку. Атрымліваецца, вінаватыя, бяздзейнічаюць яны, сяржанты, афіцэры — вартавыя правапарадку.

Вядома, і ў іх службе нямала недахопаў. Усё ж цяжка хворае грамадства адны работнікі міліцыі вылечыць не могуць. Але яны імкнуцца гэта зрабіць. Вось кароткі расказ аб дзейнасці, дакладней — аб адным выездзе па сігналу трывогі аператыўнай групы Старадарожскага аддзела ўнутраных спраў.

Аўтамабілі для прыбалтаў

Сігнал дзяжурнаму па аддзелу паступіў пасля дзвюх гадзін ночы: у саўгасе "Чырвоны сцяг" з машыннага двара ўгналі адразу два аўтамабілі, "Волгу" і "Масквіч". Больш таго, раскурочылі ёмістасць з бензінам, заправілі бакі пад завязку. Значыць, настроіліся зладзеі на далёкі шлях...

У вёску Прусы, цэнтр саўгаса, накіравалі адразу дзве аператыўныя групы. Абследаваць месца здарэння ноччу справа не з лёгкіх. Але вельмі важна зрабіць гэта па гарачых слядах. Апыталі як мага больш людзей. І высветлілася, што напярэдадні да аднаго мужыка прыязджаў брат з сябруком, які жыве недзе ў Клецку.

Пастукаліся ва ўказаную хату. Ні гаспадар, ні госці яго дома не начавалі. Адшукалі іх сляды ў двары. Параўналі з тымі, што засталіся на механізаваным двары. Яны цалкам супалі.

Гэта ўжо не толькі зачэпка, а і доказ злачынства. Таму адну групу адразу накіравалі ў Клецк. Другая засталася ў засадзе. Чакалі гаспадара дома, якому чамусьці захацелася ноччу бадзяцца вакол саўгаснай тэхнікі. Пацягнуліся доўгія хвіліны... І тут паступіла каманда з аддзела: неадкладна выехаць на трасу Глуск—Чырвоная Слабада.

Пасля вяртання намеснік начальніка аддзела У.У.Несцер, кіраўнік аддзела крымінальнага вышуку У.М.Шляхцін, старшы ўчастковы інспектар У.У.Жукавец прабылі ў засадзе яшчэ з гадзіну. Апоўдні нарэшце з"явіўся гаспадар хаты. Спачатку моцна здзівіўся, убачыўшы работнікаў міліцыі, спалохаўся. Потым паспрабаваў прыкінуцца гэткім ягнём:

— Якія аўтамашыны? Які бензін? Гэта звычайны паклёп!

Але пад цяжарам фактаў, доказаў вымушаны быў прызнацца. Так, гэта яны з братам і яго сябрам укралі "Волгу", "Масквіч". Ужо знялі з іх нумары, падрыхтаваліся ў бліжэйшы час пераганаць машыны ў Прыбалтыку за валюту. Сказаў, дзе крадзенае схавана.

Тут жа праверылі яго паказанні. Чыстую праўду сказаў мужчына. І да вечара ўсё было на сваіх месцах: аўтамабілі стаялі ў саўгасе, зладзеі сядзелі ў камеры.

Спыніць забойцу!

Куды ж на гадзіну-другую адлучалася аператыўная група? У час засады яны атрымалі сігнал: у калгасе "Рассвет" суседняга Любанскага раёна — забойства. Мясцовы жыхар прыблізна ў 8 гадзін 20 мінут зайшоў у кабінет кіраўніка гаспадаркі І.К.Сярпінскага, дастаў абрэз паляўнічага ружжа. І ва ўпор выстраліў з двух ствалоў. Зрабіўшы жудасную справу, забойца заскочыў у кабіну грузавіка "ГАЗ-53". І памчаўся недзе ў іх кірунку. З тым жа абрэзам. Што яшчэ ў яго кішэнях і ў галаве — невядома.

Аператыўная група на "Жыгулях" і "УАЗіку" адразу выскачыла на ўказаную дарогу. Неўзабаве паказалася аўтамашына. Тыя ж нумары. Загадалі спыніцца. Вадзіцель прытармазіў. Але тут жа зноў прыбавіў газу.

Як толькі грузавік праскочыў міма, работнікі міліцыі выстралілі з аўтамата і пісталета па яго колах. Пазней яны ўбачаць сляды сваіх выстралаў на пакрышках, але кулі колы не прабілі. І група пачала праследаваць уцекача.

— Толькі мы сабраліся зноў зрабіць залп па колах, як грузавік раптам рэзка затармазіў, стаў упоперак дарогі, — расказвае У.У.Несцер. — Спыніліся і мы. Вадзіцель здалёк паглядзеў на нас. Мы на яго. Потым ён выйшаў з кабіны. Хто яго ведае, што гэта за чалавек, у якім стане? Запатрабавалі выкінуць абрэз. Ён адкінуў. Мы падышлі бліжэй... Ну а далей — справа тэхнікі. Мужчына гадоў трыццаці. П"яны. Дарэчы, у яго яшчэ было чым страляць. Хутка мы перадалі забойцу супрацоўнікам любанскай міліцыі.

Уладзімір Уладзіміравіч глянуў на гадзіннік. Было 10 гадзін 10 мінут. А ў аддзел яны вярнуліся пасля абеду. Паспеўшы за дзесяць трывожных, гранічна насычаных гадзін атрымаць чатырох злачынцаў, па гарачых слядах раскрыць крадзеж і дапамагчы калегам з суседняга раёна...

Вядома, такія сітуацыі на Старадарожчыне ўзнікаюць не кожны дзень. Але паспрабавалі б вы хоць раз уціхамірыць п"янага хулігана. Ці вывесці на чыстую ваду хітрага махінатара. Або хаця б пагутарыць на месцы з самагоншчыкам... І вы б зразумелі, што свой хлеб работнікі міліцыі ядуць не дарма.

Уладзімір БЫЧЭНЯ.

ЛЕКАР З БАРЫСАВА

Багата адораны прыроднымі здольнасцямі, чулы да чужога болю, вясёлы і адкрыты чалавек, Іван Піліпавіч Сакалоў добра вядомы ў барысаўскім арэндным упраўленні механізацыі № 87 /АУМ-87/ сваім уменнем лячыць людзей ад хвароб пазваночніка. Ды і не толькі тут, бо сёння да яго ўжо едуць хворыя з усёй Беларусі. І часта яму ўдаецца паставіць на ногі чалавека, які ўжо страціў надзею на выратаванне. Грошай за лячэнне народны лекар не патрабуе, бярэ толькі тое, што яму прапануюць удзячныя пацыенты.

У асноўным ён ставіць на месца пазванкі, але можа ўправіць любы сустаў. Давялося Сакалову вылечваць і дзяцей, якія трапілі ў аварыі або падалі з балкона.

Са слоў Івана Піліпавіча, гэтае ўменне перадалося яму ад бабулі і маці. Першая ўмела ставіць на месца ўнутраныя органы чалавека, знімала боль. Другая ж у сваім Чэрыкаўскім раёне, што на Магілёўшчыне, знаходзіла сродкі супраць укусаў гадзюкамі жывёлы. Сам жа Іван Піліпавіч рана пачаў працаваць, потым вучыўся ў механічным тэхнікуме, нават паступіў у політэхнічны інстытут, які па сямейных абставінах не ўдалося закончыць. Ён не ведаў аб сваіх здольнасцях да таго часу, пакуль як спецыяліст не паехаў на працу ў Манголію. Там, паназіраўшы за лекарам-кітайцам, зразумеў, што і ён здатны на такое. Праўда, папрасіў кітайца падвучыць яго.

У Манголіі Сакалоў лячыў не толькі сваіх таварышаў, але і мясцовых "дырга" /начальнікаў/.

Іван Піліпавіч можа бясконца расказваць аб сваіх пацыентах. З яго слоў, ён неяк вылечыў нават самога начальніка "Галоўзамежбуда" былога СССР. Вылечыў ён і сваю жонку, дарэчы, цяперашняга ўрача-рэўматолага першай катэгорыі Элеанору Іванаўну, якой урачы прадказвалі інваліднасць.

Сцяпан БУКАЦІЧ.

■ Міласэрнасць

ШЧАСЛІВАЯ СТАРАСЦЬ, ці Горкі прысмак замежнай дапамогі

СТАРАСЦЬ не можа быць шчаслівай, галоўнае, каб яна была спакойнай. Гэтая ісціна, недзе прачытаная ці пачутая, успомнілася мне пры наведанні Куранецкага пансіяната для адзінокіх састарэлых і інвалідаў. Праўда, адзінокіх — гэта толькі так гаворыцца. Некаторыя з дваццаці шасці яго насельнікаў маюць дзяцей — сыноў і дачок, але з-за жыццёвых абставін апынуліся тут. Яны моўчкі прымаюць удар лёсу, не наракаюць і не асуджаюць. Адна з іх піша пісьмы ў Падмаскоўе да сына. Але адказу не атрымлівае. І вінававіць ва ўсім пошту. Другую сюды прывезла пляменніца, хоць непадалёку ў Вілейцы таксама пражывае сын з сям"ёй...

Сваім існаваннем Куранецкі пансіянат абавязаны раённаму таварыству Чырвонага Крыжа. Па ініцыятыве яго старшыні Святланы Салонінай і пры падтрымцы мясцовых улад у закінутым будынку былога тэрапеўтычнага корпуса ўчастковай бальніцы адкрыўся гэты апошні прытулак для састарэлых.

Няпраўда, што наш непрадказальны час вынішчыў з чалавечых сэрцаў міласэрнасць. Яскравы таму доказ — сам факт адкрыцця гэтага пансіяната. Стаяў пусты закінуты будынак. Побач з падмуркам былой царквы. Буяла ў двары пустазелле. І раптам узнікла задума, кінулі ўлады кліч... Сёння цяжка ўжо ўспомніць, хто канкрэтна рабіў рамонт, манціраваў кацельню, хто, нарэшце, выдзяляў сродкі на набыццё ложкаў, бялізны, на абсталяванне кухні... Спонсарамі выступілі большасць вілейскіх прадпрыемстваў. Карову для пансіяната выдзеліў саўгас "Беларускі", каня — калгас "Бальшавік". Завялі свінак, курэй.

Для старых тут — звыклы вясковы быт. Безумоўна, ніхто не прымушае іх даглядаць гаспадарку. Але і забароны такой няма. Гэта маладому ноч — гадзіна, для пажылога — доўгі, бясконцы ўспамін... Таму ніхто не здзіўляецца, калі на золку застане бабулю за праполкай градак. Так, і буракі, і морква, і агуркі тут таксама свае. Старыя з задавальненнем нясуць на кухню сабраны ўраджай. Няхай для іх гэта толькі ілюзія прывычнага сялянскага клопату. Але нясе яна з сабою добры ўспамін. Аб тым, як некалі хораша жылося вялікай сям"ёй, як не стамляліся маладыя рукі, не ведаючы спакою з рання да змяркання. Як было і як ужо ніколі не будзе...

Разам з прадстаўнікамі Міжнароднага таварыства Чырвонага Крыжа, пасланцамі аб"яднанай Германіі праходзім па вузкім калідорчыку, заглядваем у палаты, вядзём размову з насельнікамі і абслуговым персаналам.

Кацярына Васільеўна Малафей, жыхарка суседняга з Куранцом Галінова:

— Мае дзеткі далёка. Дачка — у Калінінградзе, сын — каля Масквы...

— Яны ведаюць, што Вы ў пансіянаце?

— Не...

— Чаму ж не напішаце ім?

— Пісала, мусіць, пісьмы не даходзяць.

— Не сумуеце тут?

— Трэба ж усяляк жыць. Гэта ж старасць, хай яна праваліцца.

Яўгенія Аляксандраўна Слуцкая, старшая сястра:

— У іх жа і сем"і ёсць. Але не ўсе патрэбны сем"ям тым...

— Прыязджаюць да іх дзеці ці сваякі?

— Рэдка. Да аднаго з Вілейкі дык амаль кожны выхадны прыязджаюць дачка з зяцем. І памыць дапамогуць старога, і пагуляць. Але мала такіх, зусім мала.

Так, хтосьці, здаўшы ў пансіянат роднага чалавека, спяшаецца выскрасліць яго са свайго жыцця. А між тым яму многа і не трэба: проста ўбачыць блізкі твар, перакінуцца парай слоў, пачуць знаёмыя імёны. Для іх вельмі важна, каб не абарвалася апошняя нітачка, што звязвае паміж сабой гэтыя два светы: свет, дзе яны жылі, і свет, дзе сёння дажываюць...

Сёння ім, медперсаналу, нянечкам і прыбіральшчыцам, трэба запоўніць гэтую пустошу ў чалавечых душах. І яны стараюцца, самі ўжо немаладыя, часам і адзінокія. Стараюцца, бо ўзрост многіх з іх нагадвае аб той непазбежнай мяжы, за якой чакае старасць.

Хто не ведае Сямёна Іосіфавіча Шуберція, фельчара, які прыйшоў працаваць у пансіянат ужо ў пенсіённым узросце. У Куранцы ён жыве сорак гадоў. Прыехаў у цяжкі пасляваенны час, калі медработнік у вёсцы быў выключнай рэдкасцю. Ён лічыўся спецыялістам шырокага профілю. Лячыў грып і запаленні, ангіну, дыфтэрыт, прымаў роды, рэзаў гнайнікі... У Шуберція верылі, на Шуберція маліліся. Да яго і сёння прыходзяць, хоць Куранец мае сваю бальніцу і спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй.

Многіх са сваіх падначаленых Сямён Іосіфавіч ведаў і раней. На яго вачах гэтыя людзі сталелі і старэлі, заставаліся адзінокімі. Ён бачыў, як спакваля бяднеў іх стол, зарасталі пустазеллем двары, павуціннем забыцця зацягваліся вокны. Закінутасць і забыццё — прыкмета адзіноты. Яны толькі дапаўняюць букет старэчых нямогласцей. Вялікую справу зрабілі энтузіясты Чырвонага Крыжа, адкрыўшы пансіянат. Вялікую справу зрабіў Куранецкі сельскі Савет і яго старшыня Віктар Уліцкі, мабілізаваўшы ўсіх, каму неабыякавы чалавечы боль.

Пансіянатам мясцовага значэння можна назваць гэтую ўстанову. Калі чалавек пакідае родную хату, ён часта абрывае апошнія карані, што поўнілі яго жыццёвай сілай. Нават маладыя дрэўцы балюча пераносяць перасадку, старыя ж часцей гінуць. Вось і было задумана не адрываць старых ад роднай зямлі. Галінова, Нарач, Даўгінава, Бараўцы — з гэтых вёсак і з вёсачак Вілейшчыны прыбылі ў пансіянат састарэлыя. Той жа вясковы пейзаж, тое ж жыта за ваколіцай, людзі свае, знаёмыя... Тут можна завесці ката і пачешыць косткай сабачку, заняцца звыклай сялянскай работай у пансіянатаўскай гаспадарцы. Што застаецца нямогламу? /А такія тут таксама ёсць/. Уважлівы і клапатлівы догляд, добрае слова. Для некаторых з іх ужо абарвалася свядомая сувязь са светам. Гэты згорблены стары, які вайну закончыў бравым лейтэнантам, ужо слаба арыентуецца ў часе, блытае паняцці. Гэткай жа хваробай пакутуе і былая настаўніца, цяпер таксама жыхарка пансіяната. Якое ж трэба мець цярпенне, якое спагадлівае сэрца, каб не накрычаць, не сарвацца! Не ўсе здольныя на такую дабрыню нават у адносінах да блізкага чалавека.

Ну а што ж немцы? Пан Хаген, кіраўнік дабрачыннай місіі, здзіўлены хатнім укладам жыцця пансіянатаўцаў.

— У нас, — кажа ён, — падобныя ўстановы зроблены па тыпу трохзоркавых атэляў: беласнежныя пасцелі, стэрыльная, як у бальніцы, чысціня... Нашы хворыя толькі спяць і чытаюць...

Пані Аман, ветэран Чырвонага Крыжа, не здзіўляецца нічому: добра, што людзі атрымліваюць неабходную дапамогу...

Мэта дабрачыннай місіі — дапамагчы пансіянату ў вырашэнні яго шматлікіх праблем. Яны, як кажуць, навідавоку. Зношаная пасцельная бялізна, адсутнасць пральнай машыны, адзення, лекаў. Трэба аддаць належнае педантызму і пунктуальнасці немцаў. Праблема вывучаецца рознабакова, з улікам пажаданняў састарэлых, персаналу, прадстаўнікоў раённага і рэспубліканскага таварыстваў Чырвонага Крыжа, старшыні мясцовага сельскага Савета. Абяцанні даюць стрыманыя, але рэальныя. Думаецца, з дапамогай нямецкага Чырвонага Крыжа Куранецкі пансіянат зможа паправіць сваё матэрыяльнае становішча. Атрымае неабходныя лекі ветэран Вялікай Айчыннай вайны, які сустрэў Перамогу ў лейтэнанцкіх пагонах. Магчыма, па іроніі лёсу перамогшы прымае дапамогу ад пераможаных. І заўсёды ў гэтай гуманітарнай дапамогі будзе горкі прысмак. Прынамсі, яго будуць адчуваць тыя, чые сем"і дарагой цаной заплацілі за Перамогу. Гэта жахліва, што наша дзяржава зараз не ў стане забяспечыць адзінокую старасць, вылечыць уласных дзяцей, што мы гатовы ахвяраваць чалавечым гонарам дзеля ўпакоўкі бінту, камплекта аднаразовых шпрыцаў, паношаных джынсаў...

Гэта добра, што наша грамадства яшчэ заўважае беднасць і нямогласць. І як лёсам наканаваны крыж, нясём мы ў сэрцах спагаду і міласэрнасць. Чым меншыя нашы магчымасці, тым цяжэйшы гэты крыж.

Марыя КУЗАЎКІНА.

■ Концепция развития села

За последние годы наше сельское хозяйство отброшено на двадцать лет назад, кризис его углубляется. Основные причины такого обвального падения производства на селе — распад СССР, разрыв хозяйственных связей, тысячекратное повышение цен на энергоносители, чернобыльская трагедия, неопределенность и резкое ухудшение организованности и дисциплины, потеря Верховным Советом, правительством и их низшими эшелонами управления народным хозяйством, неспособность многих руководящих кадров всех уровней активно действовать в кризисных ситуациях. В условиях нестабильной обстановки ("мутной водички") происходит обогащение незначительной части общества за счет разграбления народного добра путем спекуляции, рвачества и обмана. Немало должностных лиц занялись коррупцией.

Указанные и другие причины требуют специального анализа. И важно помнить: без этого невозможно выработать эффективные пути выхода сельскохозяйственного производства из кризиса. А именно выход волнует всех жителей нашего государства.

Как в достаточной мере обеспечить сырьем промышленность, нормально накормить людей? Ответ на поставленный вопрос обуславливает необходимость разработки научно обоснованной концепции развития села.

Здраво определиться по данной проблеме, успешно экспериментировать без изучения общественного мнения невозможно. За годы Советской власти 32 раза перестраивали производственные отношения на селе. Но, к сожалению, часто на уровне кабинетных мечтаний. А ведь нельзя руководить по принципу: "Я прав потому, что мне так хочется". Непродуманность, поспешность и амбициозность в сельском хозяйстве, как и в любом другом, вредны.

В Конституции Республики Беларусь отмечается, что единственным источником государственной власти является народ. Как же мыслит, что думает он по этой проблеме? В нескольких статьях попытаемся изложить основные направления концепции развития села в условиях формирования новых рыночных отношений на материалах анкетного опроса 3.247 работников 13 хозяйств республики (в том числе и колхозов имени Орджоникидзе, "Красный Октябрь" и "Новый свет" Минской области), проведенного группой социологов в 1991—1994 годах под руководством одного из авторов.

1. СПРОСИМ У НАРОДА

КОНЦЕПЦИЯ РАЗВИТИЯ сельского хозяйства включает систему эффективных направлений его деятельности. Нет ни одной страны в мире, которой удалось бы успешно проводить реформы на селе без использования научных знаний, передового опыта. Отсутствие четкого курса развития агропромышленного комплекса порождает у рядовых и руководящих кадров неуверенность, нервозность, что ведет к снижению трудовой активности, дисциплины и злоупотреблениям служебным положением. Из-за этого мы недополучаем немало сельхозпродукции.

Имеется ли в республике концепция выхода сельскохозяйственного производства из кризисного положения? К сожалению, есть только некоторые ее наработки в форме трех правовых актов (Кодекса Республики Беларусь о земле, законов "О крестьянском (фермерском) хозяйстве" и "О праве собственности на землю"), которые нуждаются в существенном совершенствовании как в плане общего замысла, так и с позиции отражения интересов социальных слоев и общества в целом.

Здесь и проблема престижности указанных документов. Степень общественного уважения права прямо пропорциональна степени его оценки общественным мнением. Последнее определяется знанием законов.

И вот о чем говорят данные ответов на вопрос: "Как вы знаете правовые акты Республики Беларусь о земельных отношениях?" Хорошо знают Кодекс о земле всего 4,2 процента, Закон "О крестьянском (фермерском) хозяйстве" — 2,6 и Закон "О праве собственности на землю" — 1,1 процента опрошенных. Знают эти документы в общих чертах соответственно 24,3, 24,3 и 14,1 процента респондентов. Слышали о них, но не знакомы с их содержанием или не имеют никакого представления 66,9, 67,3 и 74,4 процента. Не ответили на вопрос по каждому документу соответственно 4,6, 5,8, 10,1 процента опрошенных.

Итак, подавляющее большинство не знает сущности указанных документов, что отрицательно сказывается в практике земельных отношений. В частности, согласно Кодексу Республики Беларусь о земле (введен в действие с января 1991 г.), граждане имеют право получить в пожизненное наследуемое владение дополнительные земельные участки для ведения личного подсобного хозяйства (ЛПХ) в размерах до 1 гектара с учетом площади земельного участка, имеющегося при доме. Конкретные размеры участков устанавливаются соответствующим Советом в зависимости от местных условий и особенностей. Тот, кто данным правом воспользовался до принятия Закона Республики Беларусь "О праве собственности на землю" (до 15 июня 1993 г.), может приобрести в частную собственность земельный участок до 1 гектара по льготной цене. Владелец ЛПХ, получивший дополнительный участок после указанной даты и пожелавший стать частным собственником земли, покупает имеющийся участок по льготной, а дополнительный — по нормативной ценам. Здесь разница немалая. По данным наших исследований, 80,9 процента сельчан желают иметь в личном владении до 1 гектара пахотной земли, 25,1 процента — хотят приобрести ее в частную собственность.

ВРАЗВИТИЕ КОНЦЕПЦИИ земельных отношений определенный вклад вносят и общественные объединения (партии), многие руководители которых пытаются убедить население, что их и только их подход к земельной реформе является истиной в последней инстанции и отражает интересы народа. Некоторые политические деятели идут дальше в своих заявлениях: их положения поддерживаются (называются даже конкретные цифры) крестьянами. Для того, чтобы так утверждать, прежде всего следует помнить: одобрение чего-то требует его знания. В связи с этим представляет интерес мнение самих сельчан. Вот данные ответов на вопрос: «Как Вы знаете программные положения общественных объединений о земельных отношениях?»

Графы таблицы: 1 — наименование общественных объединений, 2 — хорошо знают их, 3 — знают в общих чертах, 4 — слышали о партиях, но не знакомы с содержанием их земельной политики, 5 — не имеют никакого представления о них, 6 — не ответили.

1	2	3	4	5	6
Аграрная партия	1,4	7,8	31,5	52,4	6,9
Белорусская крестьянская партия	1,4	6,6	31,9	53,7	6,4
Белорусский христианско-демократический союз	1,1	4,4	23,9	63,7	6,9
Белорусский народный фронт	2,3	6,2	25,3	59,1	7,1
Национально-демократическая партия Беларуси	1,8	4,4	25,9	60,9	7,0
Партия коммунистов Беларуси	7,9	10,6	31,3	45,3	4,4

Как видим, в среднем около 85 процентов опрошенных отметили: слышали о программных положениях указанных общественных объединений, но не знакомы с их содержанием либо не имеют никакого представления о них.

Нельзя вводить в заблуждение крестьян и обманывать себя в мнимой поддержке с их стороны. Целесообразно молодым партиям и союзам извлечь урок из трагической жизни КПСС в послеавгустовские дни 1991 года. Лозунг "Партия и народ — едины" не сработал. К слову, умно было сказано основоположником коммунистической теории К.Марксом: чтобы действовать с какими-либо шансами на успех, надо знать материал, на который предстоит воздействовать. (К.Маркс, Ф.Энгельс. Соч., т. 1, с. 453).

ЧТО, ПРЕЖДЕ ВСЕГО, нужно сделать для выработки научно обоснованной концепции развития села в современных условиях? Определить пути общественного развития республики на основе всестороннего, объективного анализа отечественной и зарубежной истории. Идеи о формировании правового государства, цивилизованного общества не решают этой проблемы.

Многие не знают, что ушедшее в отставку правительство республики уже более двух лет назад в своем заявлении "О текущем моменте" высказало свою точку зрения: "Отказ от монополии на власть одной партии и от идеологических догм, реабилитация частной собственности и индивидуального предпринимательства как основы качественно новых производственных отношений, перестройка государственных институтов на принципах общественного договора, диалога между гражданами и властью — вот коренные сдвиги, которые можно расценивать как мирную смену экономического и политического строя". ("Советская Белоруссия": 7 марта 1992 г.). Хотя в этом заявлении прямо не говорится, на что будем менять общественную систему, но в принципе ясно: социализм бывшему правительству не подходил.Ему был необходим строй с частной собственностью и индивидуальным предпринимательством.

В нашем обществе есть открытые сторонники строительства капитализма. Среди лиц так называемого "среднего класса", особенно — новоявленных банкиров, бытует мнение, что мы находимся на этапе первоначального накопления капитала. Здесь явная ложь с целью оправдания делания денег за счет грабежа народного богатства.

Нельзя забывать историю: капитализм пришел на смену феодализму как прогрессивная общественно-экономическая формация. Конкуренция (а не спекуляция) вынуждала буржуа постоянно увеличивать капитал и совершенствовать производство. Это способствовало быстрому развитию производительных сил, постоянному техническому прогрессу, сопровождавшемуся ростом обобществления производства. До "перестройки", развала СССР Беларусь и другие союзные республики имели мощный экономический потенциал, который оказывал существенное влияние на внутреннюю и международную жизнь. Вот некоторые фрагменты. В основном нашими усилиями был разгромлен враг цивилизации и прогресса — фашизм, мы первыми вышли в космос, к нашему голосу прислушивались во всем мире, в том числе и ярые антисоветчики.

Известно, что в процессе социалистического строительства были допущены грубые ошибки и извращения. Недостаточное внимание уделяли повышению жизненного уровня трудящихся. В связи с этим обратимся к данным опроса общественного мнения.

В 1980—1981 годах под руководством известного московского профессора И.Т.Левыкина по репрезентативной выборке было проведено всесоюзное исследование образа жизни людей во всех регионах страны, в том числе и Белоруссии (впервые его результаты были опубликованы в "Глобусе", №11, 1987 г.).

Какова же самооценка материального благосостояния опрошенных? (Данные в процентах).

Графы таблицы: 1 — типы потребления, 2 — село, 3 — город, 4 — рабочие, 5 — колхозники, 6 — служащие.

1	2	3	4	5	6
А	12,6	9,8	11,1	10,9	10,9
Б	21,2	25,1	21,9	19,1	21,4
В	39,6	43,0	42,6	36,2	39,9
Г	16,8	15,9	16,6	21,8	18,7
Д	9,8	6,2	7,8	12,0	9,1

Тип А: "Мы живем от зарплаты до зарплаты, часто приходится занимать деньги на самое необходимое, а о сбережениях не может быть и речи".

Тип Б: "На ежедневные расходы нам хватает денег, но уже покупка одежды представляет для нас проблему. Для этого мы должны взять в долг или специально откладывать деньги".

Тип В: "Нам в основном хватает денег, мы можем даже кое-что откладывать, но при покупке дорогих товаров длительного пользования (холодильник, телевизор и т.п.) наших сбережений не хватает, и мы должны пользоваться кредитом или брать в долг".

Тип Г: "Покупка товаров длительного пользования не вызывает у нас трудностей. Однако покупка машины или дорогостоящий отпуск нам пока недоступны".

Тип Д: "В настоящее время мы можем практически ни в чем себе не отказывать".

Как видим, еще 14 лет тому назад с деньгами почти у третьей части опрошенных было трудно. Каждый читатель может сделать сравнительную самооценку своего материального благосостояния — его уровень в 1980 году и ныне. Бесспорно, за последние годы у большинства людей он намного ухудшился. Рост цен на основные потребительские товары в десятки раз опережает увеличение заработной платы.

С развитием так называемой "предпринимательской деятельности", которую многие поняли как свободу грабить, воровать, перекупать и продавать с целью наживы, начался резкий спад производства во всех сферах народного хозяйства. Происходит неправедное обогащение одних на фоне и за счет обнищания значительной части народа, размывание моральных ценностей, которые были извечно присущи нашим людям. Эти и другие негативные явления ощутило подавляющее большинство нашего народа. И самое неприятное — нет уверенности в завтрашнем дне, прежде всего для честного труженика. Возможен ли в таких условиях "общественный договор"? Ответ один: "Нет!"

НЕМАЛО ЛЮДЕЙ СУДЯТ о капитализме с позиций изобилия товаров в магазинах и жизни в развитых капиталистических странах. При этом забывают два очень важных момента: в магазинах там есть все, но многим оно недоступно по научно обоснованным потребностям. В сфере капиталистического мира были и есть страны «третьего мира». Соотношение доходов 20 процентов самой богатой части населения земли к 20 процентам самой бедной было 30:1 в 1960 году, 45:1 — в 1980 и 59:1 — в 1989 г.

Многие смотрели и смотрят мексиканские телесериалы и умиляются: "Как там хорошо!" А что в действительности? Мексика — сосед самого богатого в мире северного государства. Одному из авторов пришлось побывать там в 1989 году. Вот данные официальной статистики: из 75 миллионов населения полностью безработных 5 миллионов, а вместе с занятыми неполный день — около 17,5 (60% трудоспособных людей). Около 40 миллионов мексиканцев недоедают, в том числе свыше 25 миллионов из-за невозможности купить не потребляют мяса и молока. Основные продукты питания для них — фасоль и кукуруза.

Таким образом, прежде чем принять приглашение политических деятелей идти в капитализм, каждому труженику важно проанализировать свою жизнь и ответить на вопросы: "Как я жил до перестройки?" Какое мое социально-экономическое, духовное, нравственное и физическое положение ныне и как будет складываться судьба в будущем при так называемой предпринимательской деятельности?" Здесь уместно высказывание американского государственного деятеля А.Линкольна: "Можно дурачить часть народа все время; можно дурачить весь народ некоторое время, но нельзя дурачить все время весь народ".

Решать проблему капитализации либо строительства настоящего социализма надо самому народу при участии органов государственной и исполнительной власти, общественных объединений. На наш взгляд, в целом сравнение социалистического и капиталистического образа жизни не в пользу последнего.

В программах всех кандидатов в президенты явно просматривалась идея социальной справедливости, прежде всего объективная оценка добросовестного, честного труда. Эта идея была выдвинута прогрессивными мыслителями как отражение надежд и чаяний задавленных тяжким гнетом людей и воспринята научным социализмом. Несправедливо осуждать здравые мысли, если на практике они искажаются.

Существует парадокс в общественном сознании: подавляющее большинство людей слабо знают труды классиков марксизма-ленинизма, и многие ныне утверждают, что их положения неправильные или устарели. В 1970 году 8,5, 12,6 и 34,2 процента из 829 опрошенных работников одного из крупных минских предприятий написали, что читали произведения Ф.Энгельса, К.Маркса и В.И.Ленина. Недавний опрос студентов одного из институтов показал, что большинство из них не знают основных черт социализма и капитализма.

Социологические исследования свидетельствуют, что люди честного труда добрым словом вспоминают материальные, моральные и духовные условия жизни до "прихватизации". Со стороны многих политических деятелей игнорируется тот факт, что социалистический уклад жизни не исчез ни из материальных ее основ, ни из сознания людей. Конечно, нельзя считать социалистическую систему хорошо устроенной — возможности ее улучшения огромны. Но эти возможности могут быть реализованы только через развитие, а не шельмование и разрушение того доброго, прекрасного, чем мы реально располагали.

Нельзя не согласиться с мнением Председателя Верховного Совета Республики Беларусь М.Гриба, высказанным им в мае этого года на международной научной конференции "Современный политический процесс в Беларуси и перспективы его развития" на основе интерпретации первой и тринадцатой статей Конституции: "...размова ідзе аб грамадстве з відавочнымі характарыстыкамі класічнага сацыялізму, аб грамадстве, што грунтуецца не на адной якой-небудзь форме ўласнасці, а на мностве форм уласнасці, на многаўкладнай, плюралістычнай эканоміцы".

Теперь на селе практически существуют государственная (в форме совхозов), кооперативная (в форме колхозов), пожизненно наследуемая (в форме личных подсобных и фермерских хозяйств) и частная (в форме ЛПХ) собственности на землю, что прежде всего целесообразно отразить в концепции перехода села к новым рыночным отношениям. Определяющими являются колхозы, совхозы и личные подсобные хозяйства. Это соответствует общественному мнению подавляющего большинства сельчан на основе здравой оценки значимости указанных форм хозяйствования в решении проблемы продовольствия и обеспечения промышленности сырьем.

Антон ЮНЦЕВИЧ, сопредседатель Аграрной партии Республики Беларусь, депутат Столбцовского районного Совета, председатель колхоза "Красный Октябрь";

Владимир ЛЫСЫЙ, председатель колхоза имени Орджоникидзе Смолевичского района, депутат Озерицкослободского сельского Совета;

Марьян РУБЕЛЬ, председатель колхоза "Новый свет" Копыльского района, кандидат экономических наук;

Иван ГАЛКО, доктор философских наук, профессор.

P.S. Гонорар оставляем на нужды редакции.

(Продолжение в следующем номере.)

■ Энтузіясты

СНОЎСКІЯ ЛЮСТЭРКІ

Каторы год у памяшканне былой сталовай вёскі Слабодка не заглядвала жывая душа. Пакоі прыйшлі ў непрыгоднасць, прадзіравіўся дах, зімой размарозіліся батарэі, сям-там паляцеў тынк.

І вось не так даўно сюды прыйшлі людзі. Завезлі незвычайнае абсталяванне, станкі, своеасаблівую печ. Па вёсцы пайшлі чуткі, што заезджыя спецыялісты збіраюцца выпускаць люстэркі для сельскагаспадарчых машын. Пры вытворчасці гэтай прадукцыі будзе шырока выкарыстоўвацца шкодная для наваколля і здароўя людзей ртуць.

Таму недаверлівыя позіркі вяскоўцаў не адразу зразумелі дырэктар вытворча-камерцыйнага таварыства «Сноў» Ігар Юр"евіч Шылаў, аператар вакуумнай машыны Анзор Шамшудзінаў,механік Аляксандр Белагорцаў. Аднак, бачачы, як доўга не гасне вечарамі святло ў вытворчых памяшканнях, людзі пачалі цікавіцца, што ж там робіцца. А калі ўбачылі ўсё сваімі вачамі, то нават пачалі клапаціцца пра майстроў, падсілкоўваць малаком, свежанінай.

З павагай ставяцца да новай вытворчасці і члены савета агракамбіната «Сноў» яго старшыня М.А.Карчміт, галоўны інжынер І.К.Бейня. Некаторы час сумняваліся і яны, ці ўдасца па-сапраўднаму наладзіць выпуск люстэркаў. Як-ніяк — саматужніцтва, дзедаўскі метад. Каб працаваць ва ўмовах рынку,вытворчасць трэба ладзіць на аснове перадавой тэхналогіі.

І ўсё ж гаспадарка ўзяла на сябе забеспячэнне таварыства рэсурсамі, транспартам, прадаставіла ў арэнду памяшканне. Дамовіліся, што 50 працэнтаў прыбытку таварыства будзе пералічвацца на рахунак агракамбіната.

Наладзілі сувязі з пастаўшчыкамі сыравіны. Ніжагародскі і Лісічанскі шклозаводы згадзіліся на. дзелавое супрацоўніцтва.

Першыя месяцы работы майстры апрабоўвалі, правяралі тэхналагічны працэс. Закасаўшы рукавы, сам Шылаў адладжваў падрыхтоўку шкляных форм. Без дакладнасці, спрытнасці на гэтай аперацыі шмат не зробіш. А між тым уручную ідзе і абдзірка краёў люстэркаў. Праца аблегчыцца, калі будзе ўстаноўлена машына для рэзкі шкла. Тады і выпрацоўка павялічыцца ў 2—3 разы. А пакуль за дзень выпускаецца толькі 50 люстэркаў.

Але невялікі калектыў працуе. Сканструявалі печку, якая дзейнічае ад націскання кнопак. У спецыяльнай вакуумнай машыне робіцца апыленне шкла алюмініем. Усё трымаецца на строгім рэжыме.

Разам з тым ёсць задума асвоіць і вытворчасць карпусоў люстэркаў. Справа ў тым, што ў Баранавіцкім райаграпрамзабеспячэнні, Пінскім аўтобусным парку № 3, Мінскім тралейбусным дэпо № 5 просяць не проста люстэркі задняга агляду для сваіх транспартных сродкаў, а абавязкова зманціраваныя ў корпусе. У выніку знайшлася работа для 160-тоннага прэса, які каторы год маўкліва стаяў у калгаснай майстэрні.

А між тым на паліцах фірменнага агракамбінатаўскага магазіна, што ў Снове, новая прадукцыя нарасхват. Не адмаўляюць [illegible] і тым кліентам, ад якіх фірма прымае заказы на выраб люстэркаў для мэблі, офісных пакояў, вітрын.

Святлана БАШЫЛАВА.
Нясвіжскі раён.

Верить — не верить?

ТАЙНА ГОРЫ КРЕСТОВ

Это место под Шяуляем, возможно, уникально для нашей планеты

Еще издали, подъезжая к холмам, видишь что-то странное. Не то лес, не то какие-то заросли. Но вот глаз справляется с расстоянием, и взору открывается удивительная картина. Тысячи и тысячи крестов на этих холмах. Больших и маленьких. И совсем крошечных. На крестах — ленточки, самодельные амулетики, деньги, записки... Вокруг — тишина.

Люди с незапамятных времен ходят на эти холмы, устанавливают кресты. Считается, что если поведаешь здесь свою боль Богу, то может снизойти на тебя его благословение, удастся справиться с напастями.

Сюда постоянно наведываются паломники, а в дни визита папы римского в Литву собрались сотни тысяч приезжих и местных жителей. И никто никогда не тронет тут ни креста, ни амулета, ни денег.

Вижу поодаль пожилую женщину. Она молится, что-то кладет у подножия одного из крестов.

История ее обычна: всю жизнь трудилась в поте лица, а в последние годы масса напастей обрушилась на нее и ее семью. Стала сильно болеть внучка. Сына посадили — попал в лагерь за злостное хулиганство. Дочь потеряла работу.

В прошлом году эта женщина впервые приехала сюда, поведала всевышнему о своих горестях. Это ли помогло, случай ли сказался, однако внучка поправилась, дочь нашла работу. Теперь о сыне молит Бога.

В советские годы с горой крестов пытались бороться. Один ретивый чиновник даже дал команду: выкорчевать все! И вот тут... Мне поведали легенду, известную местным жителям. Ее достоверность уточнить не удалось, но слышал из разных уст — тот чиновник, мол, был предупрежден старыми людьми: «Не трогай это место, оно свято!» Да что завзятому атеисту такие угрозы? Сказано — сделано. Вот только вскоре утонул у него сын, а сам чиновник тяжко заболел...

А гора крестов возродилась. И происходило это в годы застоя. Какая же сила влекла сюда людей, если даже в те времена они не боялись вновь и вновь возвращаться в «запретную зону»? Помнится, меня привез сюда... секретарь Шяуляйского райкома Компартии Литвы и с благоговением рассказал все, что знал об этом месте.

Почему же молва и человеческий опыт священным трепетом обозначили именно эти холмы?

Недавно я встретился с шяуляйскими исследователями аномальных явлений. Это, уточню, энтузиасты, не ученые. Однако они собрали немало документального материала о чудесах, происходящих в окрестностях Шяуляя, а также неподалеку, у города Радвилишкиса. По их мнению, недалеко от Радвилишкиса находится.. космодром. Только вот чей — инопланетян или неведомых существ из других измерений? — они для себя так и не решили.

Основанием для вывода о «космодроме» служат многочисленные наблюдения. Люди, побывавшие на том месте, в поле, не раз видели какие-то черные пятна, мелькающие шары. У взрослых там обычно начинает болеть голова, а дети слышат неясный шепот. Исследования с помощью биорамок показали, что в таинственном этом районе откуда-то проистекают потоки энергии, и русло этой «реки» как раз пересекает... да, да — гору крестов! По мнению местных уфологов, место является средоточием аномальных сил, природу которых они пока не могут разгадать.

Когда я слушал рассказы уфологов, не мог не подумать об удивительном совпадении. Именно из Шяуляя и Радвилишкиса ко мне, как к журналисту, не раз обращались люди, поведавшие об удивительных способностях своих соседей, знакомых. С некоторыми из них я познакомился.

...Эту женщину мне представили как ясновидящую. Именно к ней однажды я привез знакомых, страдающих известными мне недугами. Внешне они были совершенно здоровы. И вот ясновидящая продиагностировала обоих. Она закрыла глаза и, всматриваясь внутренним взором в этих людей по очереди, рассказала, чем они больны.

Беда постигла и саму эту женщину. Ее дочь тяжко занедужила: отнялись ноги. Что произошло — не могли сказать доктора. Девушка полностью потеряла осязание в нижней части тела. На месте других мать сходила бы с ума от горя, носилась бы по врачам. Но ясновидящая была... спокойна. Она не сомневалась, что исцеление скоро наступит — и это при том, что большинство врачей считало недуг неизлечимым. Ясновидящая нашла среди десятков экстрасенсов именно того, кто, на ее взгляд, мог помочь, и привезла дочь к нему.

Лечение шло долго, но примерно через год девушка стала чувствовать, еще через некоторое время — начала вставать, держась за спинки стульев. Ясновидящая убеждена в будущем полном исцелении...

Другой уникальный человек из Шяуляя — пожилой, не очень грамотный пенсионер. Однажды он ощутил сильную тягу к листу бумаги, взял шариковую ручку, и... некая сила, как он утверждает, повела его руку. Рассматриваю лист, на который нанесен замысловатый рисунок. Он сделан без единого пересечения. И ни разу рука не отрывалась от листа, и ни разу не вздрогнула. Сначала кажется, что на бумаге — полный хаос. Но вдруг обнаруживаешь: ба, да тут изображения сказочных животных, лица людей...

Таких рисунков у пенсионера немало. Сам он не может объяснить, что же ведет его рукой. Может быть, «душа». А может, космическая сила? Никогда раньше он не рисовал.

Жаль, что ни один серьезный ученый не заинтересовался загадочными явлениями этого района и занимаются ими просто энтузиасты. А хотелось бы знать, с чем мы имеем дело, помечен ли город Шяуляй, гора крестов десницей Божьей или вся загвоздка в незнакомых человечеству физических закономерностях? А может, просто яркое творческое воображение человека наделило эти места чудодейственной силой, и если она и есть где-нибудь, то не в здешних окрестностях, а в тайниках души самих людей?

Юргис ТУБИНИС.

ШЯУЛЯЙ,

Литовская Республика.

Фото Александра КУРБАТОВА.

"Труд".

■ На карце Міншчыны

ДРАЗДОЎШЧЫНА

Гэтая невялічкая вёсачка на Стаўбцоўшчыне нічым асаблівым не вылучаецца сярод сваіх, так бы мовіць, сабратоў у тамтэйшым Цясноўскім сельсавеце. Аднак гэта толькі на першы погляд. Заглянуўшы ў яе гісторыю, можна адкрыць для сябе надзвычай цікавую старонку з мінуўшчыны наднёманскага краю, якая адначасова тычыцца і гэтага паселішча, у тым ліку і яго назвы, і... радаводу слыннага песняра беларускай зямлі Янкі Купалы.

Якім чынам? Адказ на гэтае пытанне даюць нам гістарычныя крыніцы.

У Нацыянальным архіве Рэспублікі Беларусь, у фондзе Мінскай дваранскай зборні, захоўваюцца дзве вялікія справы аб дваранскім паходжанні прашчураў Янкі Купалы. Акуратна падшытыя ў іх дакументы праліваюць святло на шмат якія вехі старадаўняга беларускага шляхецкага роду Луцэвічаў. Некаторыя з іх якраз і тычацца колішніх падзей на стаўбцоўскай зямлі. Праўда, лаканічная і сухая мова гэтых архіўных крыніц не дазваляе разнапланава прасачыць усе перыпетыі тагачаснага жыцця. І, тым не менш, мы ведаем, што жылі на зямлі сённяшняй Драздоўшчыны Луцэвічы больш за трыста гадоў назад.

А пачынальнікам Купалавага роду прынята лічыць Станіслава Луцэвіча, дробнапаменага шляхціца, які ў XYII стагоддзі "ўладаў на вотчынным праве маёнткам Кукялёўшчына з вёскамі Слабодка і Цярпілаўка з сялянамі ў Мінскім ваяводстве" (гэта якраз і ёсць наваколле Драздоўшчыны). Сёння, вядома ж, цяжка сказаць, якім чынам даталіся Станіславу Луцэвічу кукялёўскія ўладанні. Не гавораць архіўныя дакументы і пра тое, якім ён быў гаспадаром — дбайным ці ледзьве зводзіў канцы з канцамі з-за свайго абыякавага стаўлення да зямлі-карміцелькі. А вось тое, што пасля яго смерці зямля і маёнтак з вёскамі перайшлі па спадчыне да ягонага старэйшага сына Базыля, непасрэднага прадаўжальніка роду па Купалавай лініі, — вядома дакладна. Базыль у сваю чаргу падзяліў бацькаву спадчыну паміж сваімі братамі — Янам і Янам 2-м (на той час у нашых продкаў існаваў звычай называць дзяцей у сем"ях адным і тым жа імем, а ў афіцыйных дакументах яны ў такім разе пазначаліся як, напрыклад, Ян 2-гі ці нават 3-ці). У выніку гэтага падзелу прамому прашчуру Янкі Купалы — Базылю дасталася вёска Слабодка, а Кукялёўшчына і Цярпілаўка перайшлі адпаведна да Яна і Яна 2-га.

Пра памеры вотчыны Базыля, зрэшты, як і іншых братоў, бо дзялілі зямлю хутчэй за ўсё пароўну, можна меркаваць па выпісцы з грашовага запісу ад 2 студзеня 1704 года, якая захоўваецца ў тым жа фондзе і, згодна з якой, "Слабодка з пяццю дварамі сялян дасталася на долю Базыля Луцэвіча". Як бачым, не надта вялікія ўладанні дасталіся прашчуру паэта.

Напэўна, варта зазначыць, што Кукялёўшчына, Слабодка і Цярпілаўка былі на той час не адзінай уласнасцю Луцэвічаў. У 1692 годзе, паводле прывілея Радзівілаў, продкі Янкі Купалы атрымалі на чыншавым праве землі і сялян у засценку Лазараўшчына (сучасная назва — Пяскі на тэрыторыі Уздзенскага раёна, дарэчы, непадалёку ад Коласавай Мікалаеўшчыны). Менавіта адсюль у свой час князем Вітгенштэйнам быў выгнаны дзед паэта — Ануфрый Дамінікавіч Луцэвіч, а гэтае дзедава выгнанне легла ў аснову напісання Янкам Купалам драмы "Раскіданае гняздо".

Аднак вернемся назад на Стаўбцоўшчыну і прасочым далейшыя падзеі вакол радаводу Луцэвічаў на гэтай зямлі. Уладальнік Слабодкі Базыль меў таксама трох сыноў: Юрася, Лявона і Паўла, якія пасля смерці бацькі ў 1730 годзе пачалі гаспадарыць у Слабодцы. Зноў жа лаканічнасць архіўных крыніц не дае магчымасці паглыбіцца ў тагачаснае жыццё і больш дэталёва пагаварыць пра ўмовы і асяроддзе, у якіх даводзілася гаспадарыць Купалавым продкам. З далейшых падзей толькі вядома, што ў 1774 годзе уладальнікамі Слабодкі былі ўжо зацверджаны два сыны Юрася — Іван (прапрадзед Янкі Купалы) і Рыгор, а таксама сын Паўла — Ігнат і ўнукі Лявона — Фама, Людвіг і Ян.

Як бачым, увесь гэты падзел зямлі паміж нашчадкамі Станіслава Луцэвіча пазначаны надта складанымі перыпетыямі. На жаль, дакладна мы не можам пакуль расказаць аб падзеле прашчурамі Янкі Купалы Кукялёўшчыны і Цярпілаўкі. Хутчэй за ўсё ён праводзіўся такім жа самым чынам. А гэтае драбленне зямлі і ўладанняў (калі падлічыць па архіўных дакументах, то на шасцярых уладальнікаў Слабодкі ў 1774 годзе прыпадала ўсяго толькі дзве душы сялян) і прывяло да заняпаду гаспадаркі ва ўсіх трох уладаннях Луцэвічаў. З-за малой колькасці зямлі род збяднеў. Ды так, што ў канцы XYII—пачатку XIX стагоддзя Луцэвічы ўжо з"яўляліся тыповай беззямельнай чыншавай шляхтай, якая, хоць і была надзвычай блізкая па свайму эканамічнаму становішчу і ўкладу жыцця да простых сялян, але ўсё ж імкнулася захаваць сваю адметную саслоўную рысу. А дзед Янкі Купалы на пачатку мінулага стагоддзя, імкнучыся даказаць свой "панскі" тытул, паабіваў парогі, праўда, як ведаем, безвынікова, у розных бюракратычных і судовых інстанцыях.

А пакінулі Луцэвічы свае стаўбцоўскія надзелы напрыканцы XYIII стагоддзя: у 1780 годзе яны прадаюць нейкаму заможнаму шляхціцу Драздовічу Кукялёўшчыну і Цярпілаўку (менавіта з таго часу маёнтак Кукялёўшчына з прылеглай да яго Цярпілаўкай сталі звацца Драздоўшчынай — ад прозвішча іх новага гаспадара), а ў 1783 годзе была прададзена Юззэфу Шумскаму і Слабодка, якой, дарэчы, пашчасціла больш — яна не змяніла сваёй назвы са зменай чарговага гаспадара, захавала яе для цяперашніх сваіх жыхароў.

Такі вось штрых да гісторыі звычайнай і, на першы погляд, ні чым не прыкметнай вёсачкі на абсягах стаўбцоўскай зямлі.

Сяргей ГАПОЎКА, краязнаўца.
г.Стоўбцы.

■ Спорт

ПА ДАРОГАХ АЎСТРЫІ

З далёкага падарожжа вярнуліся веласіпедысты Міншчыны Віктар Лабаты і Міхаіл Пашко, якія працуюць на 1-й Мінскай птушкафабрыцы. Яны прынялі ўдзел у Кубку свету, які прайшоў у Аўстрыі. У складзе зборнай ветэранаў нашай рэспубліні было 20 чалавек.

— Гаспадары сустракалі гасцінна, — расказвае Міхаіл. Акрамя нашай каманды ў Аўстрыю з"ехаліся велагоншчыкі з Амерыкі, Італіі, Германіі, Галандыі, Бельгіі і іншых краін свету. Асабліва паспяхова мы выступілі ў парнай гонцы на 15 кіламетраў.

— Шчыра кажучы, не спадзяваліся заняць другое месца ў такой моцнай кампаніі, — прызнаецца Віктар Лабаты. — Перад стартам італьянскія велагоншчыкі доўгі час разглядалі мой веласіпед. Вядома, гэта не іх "Кальнагі". І ўсё ж вырашыў паказаць італьянцам, што і мы, як кажуць, не лыкам шытыя.

У індывідуальнай гонцы на 20 кіламетраў Віктару гэта ўдалося спаўна. Менавіта наш веласіпедыст фінішаваў першы. Авацыяй сустракалі балельшчыкі пераможны фініш беларускага спартсмена.

Потым з Дойчліндэнберга каманды пераехалі ў Ціроль, дзе і быў праведзены Кубак свету. Міхаіл Пашко выступаў ва ўзроставай групе да 30 гадоў. Ён першы з нашай каманды прыняў удзел у групавой гонцы на 120 км. Больш за 80 удзельнікаў выйшлі на старт. Міхаіл заняў ганаровае 13-е месца і атрымаў прыгожы Кубак.

Увогуле, нашы спартсмены выступілі на аўстрыйскіх трасах паспяхова. Аб гэтым сведчаць і прыгожыя спартыўныя трафеі, якіх былі ўдастоены Міхаіл і Віктар. Яны выказваюць удзячнасць калектыву 1-й Мінскай птушкафабрыкі. Без падтрымкі пабываць на турніры не ўдалося б, паколькі спартсменам неабходна было заплаціць уступны ўзнос. Гэты факт лішні раз пацвярджае, што кіраўніцтва фабрыкі зацікаўлена ў росце спартыўнага майстэрства сваіх выхаванцаў.

Юрый ЛОЙКА.

НА ЗДЫМКУ: Віктар **Лабаты** і Міхаіл **Пашко** дэманструюць свае "трафеі".

Фота Аляксандра РУЖАЧКІ.

Рэванш з перавагай

Гандбалісты мінскага СКА прынялі старт у розыгрышы еўрапейскага Кубка чэмпіёнаў у Македоніі. Менавіта там 4 верасня ў папярэднім крузе яны сустрэліся ў горадзе Бітоле з камандай "Пелістэр". Мінчане прайгралі тады пяць мячоў — 24:29.

Пасля гэтага матча старшы трэнер армейцаў Спартак Мірановіч аптымістычна аналізаваў вынік, выказваў надзею, што ўзяць рэванш у Мінску, ды яшчэ з перавагай, — рэальна. І вось у нядзелю прагнозы Спартака Мірановіча спраўдзіліся — яго каманда ў мінскім Палацы лёгкай атлетыкі выйграла ў "Пелістэра" з лікам 33:27 і па выніках двух матчаў выйшла ў 1/16 фіналу Кубка чэмпіёнаў.

Пераможны тур гаспадароў

У восьмым туры чэмпіянату Рэспублікі Беларусь па футболу ўсе матчы закончыліся перамогай адной з каманд. У сямі сустрэчах з васьмі поспех спадарожнічаў гаспадарам поля.

Аднаасобным лідэрам з чатырнаццаццю ачкамі стаў віцебскі КІМ, які з лікам 2:1 перамог тарпедаўцаў Магілёва. Захавалі за сабой другі радок турнірнай табліцы футбалісты мінскага "Тарпеда", хаця ў прайшоўшым туры і прайгралі ў Гродне "Нёману" — 1:2. У мінчан 12 ачкоў. Па 10 ачкоў маюць бабруйскі "Фандок" і мінскія каманды "Дынама-93" і "Дынама". Бабруйчане дома з лікам 1:0 выйгралі ў рэчыцкай каманды "Ведрыч", "Дынама-93" нанесла паражэнне "Гомсельмашу" — 2:0, а дынамаўцы Мінска выйгралі ў лідскага "Абутніка" — 3:2. Шостае месца займае "Гомсельмаш" — 8 ачкоў.

Пяць каманд набралі па сем ачкоў. Гэта "Маладзечна", "Абутнік", магілёўскі "Днепр", "Нёман" і дынамаўцы Брэста. Магіляўчане з лікам 1:0 выйгралі ў салігорскага "Шахцёра", а футбалісты Брэста з такім жа вынікам перамаглі каманду "Маладзечна".

Бабруйскі "Шыннік" у восьмым туры вырваў перамогу ў віцебскага "Лакаматыва" — 2:1 і мае цяпер 6 ачкоў. Столькі ж ачкоў і ў тарпедаўцаў Магілёва. Замыкаюць турнірную табліцу "Шахцёр" — 5, "Лакаматыў" — 3 і "Ведрыч" — 1 ачко.

Усяго ў васьмі матчах забіта 19 мячоў, з іх 12 — гаспадарамі поля і 7 — гасцямі.

Дзевяты тур адбудзецца 17 і 18 верасня.

Пад флагам зборных

Васемнаццацігадовыя футбалісты Беларусі сёння ўключаюцца ў барацьбу за выхад у фінальную частку чэмпіянату Еўропы. У групавым турніры ў Балгарыі сапернікамі нашай зборнай, якую рыхтавалі трэнеры Вячаслаў Аўтушка і Валерый Завілейскі, будуць каманды Балгарыі і Малдовы. Пераможца турніру правядзе затым два матчы (дома і ў гасцях) з лепшай камандай групы, дзе выступаюць юныя футбалісты Італіі, Уэльса і Літвы. Па выніках гэтых гульняў і будзе названы адзін з васьмі фіналістаў чэмпіянату.

Малодшыя, а гэта футбалісты 1978 — 1979 гадоў нараджэння, заўтра пачынаюць гульні за выхад у фінал у Турцыі. Яны правядуць па два матчы з гаспадарамі поля, а таксама са зборнай Галандыі. Пераможца атрымае пуцёўку ў фінал, які ў 1995 годзе адбудзецца ў Бельгіі.

Прэтэндэнты на ўзнагароды

На першынстве вобласці па футболу па-ранейшаму лідзіруюць "Белыя Росы" з Першай мінскай птушкафабрыкі. Гэтая дружная каманда рэальна прэтэндуе на тое, каб трэці год запар заваяваць званне чэмпіёна. У яе 26 ачкоў. Другое месца ўтрымлівае смалявіцкі "Крышталь", які ў Капылі згуляў унічыю з "Меліяратарам" — 1:1 і мае 22 ачкі. Трэці радок турнірнай табліцы займае "Верас" з калгаса "17-е верасня" Нясвіжскага раёна, у якога 20 ачкоў. "Верас" у шаснаццатым туры выйграў у мар"інагорскага "Бетпласта" — 1:0. Па 19 ачкоў у актыве "Бетпласта" і "Меліяратара".

Астатнія каманды значна адстаюць. Бліжэйшы да групы лідэраў вілейскі "Камунальнік" нават пасля перамогі над старадарожскай "Арэсай" — 9:3 мае толькі 13 ачкоў.

/Наш кар./.

■ Суседзі

БАЛЮЧАЯ ПАМЯЦЬ

Ёсць успаміны, ад якіх на сэрцы цёпла і светла. І тады навакольны свет здаецца добрым і прыгожым. А ёсць успаміны горкія, балючыя, жахлівыя. Менавіта такія пачуцці засталіся ў мяне, калі пабываў у хаце ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны Івана Ільіча і Ганны Паўлаўны Надольскіх. Колькі ж выпрабаванняў і пакут выпала на долю гэтых людзей у гады ліхалецця! Пра ўсё і не раскажаш. Бо няўмольны час многае выветрыў з памяці ...

Іван Ільіч Надольскі маладым хлопцам стаў байцом партызанскага атрада імя Варашылава брыгады "Смерць фашызму". З болем у сэрцы даведаўся ён, што гітлераўцы расстралялі ягоную маці і трох дзядзькоў. /Бацька ў той час быў на фронце/. Моцна сціскаў у руках аўтамат. Помстаю гарэлі вочы. Хацелася ў гэтыя цяжкія хвіліны біць ненавіснага ворага — за смерць родных і блізкіх, за родную зямлю. Сябры па зброі супакойвалі Надольскага як маглі: пачакай, настане час расплаты. І ён настаў. Народныя мсціўцы грамілі нямецкія гарнізоны, пускалі пад адхон варожыя эшалоны, рабілі дыверсіі на дарогах, па якіх рухаліся гітлераўскія аўтамашыны... І ва ўсіх баявых аперацыях удзельнічаў Іван Надольскі. У час блакады на Паліку быў цяжка паранены, страціў нагу. Вось такі лёс у гэтага мужнага чалавека...

Спаўна хапіла гора ў гады вайны і на долю Ганны Паўлаўны. Проста дзіву даешся, як магла жанчына столькі вынесці на сваіх плячах! Колькі ж спатрэбілася ёй сілы волі, мужнасці, каб усё гэта перажыць!..

Да Вялікай Айчыннай вайны яна працавала тэлефаністкай у Лагойскім раёне. Калі наступалі гітлераўцы — пайшла ў лес. Была сувязной партызанскага атрада "Бальшавік" брыгады "Дзядзькі Колі". У Лагойску ў доктара Мацкевіча атрымлівала медыкаменты для параненых народных мсціўцаў. Вялікую дапамогу аказвала сувязной і ўрач Глазачова. За сувязь з партызанамі Мацкевіч і Глазачова былі расстраляны фашыстамі. Па даносу здрадніка трапіла ў лапы гітлераўцаў і Ганна Паўлаўна... Паўтара месяца катаванняў! Яшчэ і сёння на твары, руках — шрамы, сляды допытаў гестапаўцаў. Толькі цудам, з дапамогай партызан удалося ёй вырвацца з гітлераўскіх засценкаў...

А потым быў атрад імя Варашылава партызанскай брыгады "Смерць фашызму", дзе Ганна Паўлаўна сустрэла свайго будучага мужа Івана Ільіча Надольскага. Тут яна разам з іншымі жанчынамі выпякала хлеб для партызан, гатавала розныя стравы. Разам з тым, калі быў загад камандзіра, хлебапёкі са зброяй ахоўвалі партызанскую базу. Трэба ж было адпачыць народным мсціўцам пасля баявой аперацыі.

— Назаўсёды запомнілася мне блакада на Паліку, — цяжка ўздыхнуўшы, расказвае Ганна Паўлаўна.— Пастаянна нас бамбілі нямецкія самалёты. Балота ператварылася ў сапраўднае пекла. У гэтым пекле загінулі мая родная сястра Марыя, хлебапёкі Клаўдзія Казлоўская, Насця Краско, Насця Лойка...

Іван Ільіч і Ганна Паўлаўна жывуць па вуліцы Савецкай у Смалявічах. Яны не адзінокія. Заходзяць дзеці, унукі, дапамагаюць. Не забываюць і добрыя суседзі. Без людзей жыць нельга.

Мечыслаў ШАХОВІЧ.

Мікола ЛЯШЧУН

ВЕЧАРЫНА

Вечарына, вечарына!
Зухаватыя музыкі,
Сыпле барвамі лучына,
Асвятляе шлях вялікі.

Устаньма, людцы,
напрадвесні!
Бел-чырвона-белы сон
Пабудзіў жалобнай песняй,
Што ўслаўляла нас здавён.

Край наш бедны і пакутны.
Наш абкрадзены народ
Разарваў знямення путы,
Успомніў Бога, веру, род.

Успомніў слёзныя скрыжалі
Нашай Бацькаўшчыны
роднай,
Як за мову катавалі
Песняроў душы народнай.

Вечарына, вечарына!
Тут сабраўся боскі люд,
Каб прычынна й дабрачынна
Нагадаць пра божы суд.

Хай пакаюцца ў нячэсці!
Па зямлі святой ідзе
Беларусаў крэўных шэсце
ў незлічонай чарадзе.

Хатні экран

13 верасня, аўторак

Беларускае тэлебачанне

15.45. "Нов і К"-топ-10.
16.45. ТБ — школе. Беларуская літаратура.
17.10. "Бімбат".
17.30. Навіны.
17.40. Дарожная азбука.
18.00. "Нехачуха". Мультфільм.
18.10. Абласныя навіны (Віцебск).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Стоп-кадр.
19.20. Тэленарыс.
19.55. Эканамікст.
20.05. "Спявае Герард Васільеў".
20.20. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. "Маё каханне, мой смутак". Тэлесерыял.
22.35. Пад купалам Сусвету.
22.45. Футбол. Кубак УЕФА. 1/32 фіналу. "Дынама" (Мінск) — "Лацыо" (Італія).
0.35. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"

15.00, 17.00, 20.00, 0.05. Навіны.
16.05. Рок-урок.
16.40. За кулісамі. Зямля і нерухомасць.
17.25. Спявае Васіль Аўсянікаў.
17.40. Знак пытання.
17.50, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
18.25. "Дзікая ружа". Тэлесерыял.
18.55. Тэма.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. З першых рук.
20.55. Залаты шлягер.
21.40. Вестуны. А.Сакураў.
22.10. Футбол. Кубак УЕФА. 1/32 фіналу. "Ротар" (Валгаград) — "Нант" (Францыя).
0.15. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Ваша права.
17.05. Гаспадар.
17.35. Свята кожны дзень.
17.45. Кансіліум.
17.55. Футбол. Кубак УЕФА. "Тэкстыльшчык" (Камышын) — "Бекешчаба" (Венгрыя). 1-ы тайм.
18.50. Ніхто не забыты.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. Футбол. Кубак УЕФА. "Тэкстыльшчык" (Камышын) — "Бекешчаба" (Венгрыя). 2-гі тайм.
20.30. Я — лідэр.
20.55. Футбол. Кубак УЕФА. "Сэрэн" (Бельгія) — "Дынама" (Масква). 1-ы тайм.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран крымінальных паведамленняў.
22.45. Футбол. Кубак УЕФА. "Сэрэн" (Бельгія) — "Дынама" (Масква). 2-гі тайм.

14 верасня, серада

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканамікст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
8.50. Кінанарыс.
9.00. ТБ — школе. Беларуская літаратура.
9.25. "Маё каханне, мой смутак".
10.25. Аэробіка.
10.55. "Скарга".
12.10. Літарынка.
12.45. "Вожык, сабака і хлопчык Ніко". Мультфільм.
13.00. "Бімбат".
13.20. "Людзі на балоце. Палеская хроніка".
15.40. Відзьма-нявідзьма.
16.40. "Еўрапейскі калейдаскоп".
17.10. "Бімбат". У студыі ўрач-сексапатолаг.
17.30. Навіны.
17.40. Фільм-канцэрт.
18.10. Абласныя навіны (Гомель).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. "Крок". "Пяць зорак". Тэлегульня.
20.10. "Спадарожнік ікры".
20.20. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
22.15. "Маё каханне, мой смутак". Тэлесерыял.
23.15. Пад купалам Сусвету.
23.25. НІКа.
23.40. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"

7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.20. Навіны.
8.00. Расійскі дайджэст.
8.15. "Сем дзён з Морсі".
8.30. "Дзікая ружа".
8.55. Клуб падарожнікаў.
9.45. Дзелавы веснік.
15.25. "Вайна гобатаў". Мультфільм.
15.50. На балі ў Папялушкі.
16.05. "Лятаючы дом".
16.40. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.25. Свет сёння.
17.40. Тэхнадром.
17.50, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
18.25. "Дзікая ружа". Тэлесерыял.
18.55. Кінапанарама.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. "Апошні паклон". Інакенцій Смактуноўскі.
21.20. Футбол. Ліга чэмпіёнаў. "Дынама" (Кіеў) — "Спартак" (Масква).
23.30. Футбол. Ліга чэмпіёнаў. Агляд.
0.30. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
7.00. Час дзелавых людзей.
7.30. Добрай раніцы.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. "Санта-Барбара".
9.15. Кліп-антракт. Л.Партной.
9.20. "Дом Раманавых". Д/ф.
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія. Далёкі Усход.
16.50. М-трэст.
17.05. Казкі для бацькоў.
17.35. Свята кожны дзень.
17.45. Экспацэнтр прадстаўляе.
17.50. Звычайная справа.
18.05. L-клуб.
18.50. Пяць хвілін аб добрым жыцці.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "Санта-Барбара". Тэлесерыял.
20.25. Ніхто не забыты.
20.30. Сам сабе рэжысёр.
21.05. На палітычным Алімпе.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран крымінальных паведамленняў.
22.45. Новы ілюзіён.

8 канал

13, вторник

8.00 Мультфильмы.
18.35 Студия "Интэкс": "Новости".
18.55 БАНТ. Репортаж.
19.00 Мультсериал У.Диснея "Лис и охотничий пес". 2-я часть.
19.35 Рынок.
20.05 Шанс-приз.
20.20 Телесериал "Ошибка резидента". 2-я серия.
21.30 Студия "БМ". Ко дню белорусской военной славы.
21.50 Художественный фильм "Мужчина, который любил женщин" (США).

14, среда

18.00 Мультфильмы.
18.35 СОЛТЭК. Новости.
18.45 Немецкая волна.
19.15 Мультсериал У.Диснея "Лис и охотничий пес". 3-я часть.
19.40 ПИР.
19.50 Городские часы.
20.05 Телесериал "Судьба резидента". 3-я серия.
21.30 Студия "БМ". Программа "Пилигрим".
21.50 Художественный фильм "Фауст в юбке" (Испания).

■ Скатерть-самобранка

Маринованные огурцы быстрого приготовления

Огурцы промыть, крупно нарезать, опустить в закипевший уксус с пряностями на несколько минут. Достать шумовкой, уложить в банки, залить маринадом. После охлаждения огурцы готовы к употреблению. Маринад: 0,3 л уксуса, 0,6 л воды, 25 г сахара, 20 г соли. Огурцы будут еще вкуснее, если в маринад добавить немного укропа и чеснока.

СТАРИННЫЙ РЕЦЕПТ.

На 1 часть уксуса сильной концентрации взять воду, смешанную с уксусом, солью и пряностями /черный перец горошком, сахар, лавровый лист/. Рассол остудить. Огурцы протереть тряпочкой в соленой воде. Уложить в большие стеклянные банки /или бочки/. На дно посуды поместить вишневые листья, сельдерей, затем огурцы и снова листья. Можно переложить ряды огурцов небольшими зелеными помидорами и кусочками моркови /по желанию добавить мелкий горький перец/. Залить огурцы остывшим рассолом, хорошо закрыть посуду.

Маринованные луковички

Отобрать мелкие луковки /диаметр — 2—3 см/, очистить, залить водой с лимонным соком /половина лимона на 1 л воды/. Довести до кипения. Вынуть луковички из воды, обсушить и сложить в банку /лавровый лист, 2 горошины черного перца, 1 зубчик чеснока, если найдется — щепотка семян горчицы/. Слои можно проложить кольцами красного перца. Залить горячим маринадом, закрыть банки и стерилизовать поллитровые банки 20 минут. Маринад: 1 л воды, 100 г сахара, 1 столовая ложка соли, 1 столовая ложка 8% уксуса.

Кабачки маринованные

Нарезают кабачки и помещают в литровые банки, предварительно уложив на дно укроп, эстрагон, хрен, черный перец горошком /при последней заливке еще добавляют чеснок/. Банки заливают кипятком и, выдержав 10 минут, воду сливают и кипятят маринад. Затем снова заливают в банки, добавляют уксус и тотчас закрывают крышками. На 7 кг кабачков идет 5 л воды, по 200 г сахарного песка, уксуса, соли.

Редька консервированная

Редьку чистят, моют и, слегка подсушив, протирают на крупной терке. В простерилизованной банке смесь раскладывают вместе с пластинками моркови, заливают вскипяченной заливкой, добавляют уксус и чеснок. При подаче на стол редьку заправляют сметаной или майонезом. На 1,5 кг редьки идет 1 л воды, по 2 столовые ложки соли, сахара и 9-процентного уксуса, 2 морковки.

Хрен консервированный

Корешки очистить, вымыть и подержать 12 часов в воде. Затем хрен пропустить через мясорубку /чтобы не плакать, на горловину можно надеть полиэтиленовый пакет/. Измельченный хрен положить в кастрюлю, залить кипятком и после остывания добавить соль, сахар и уксус по вкусу. Готовый продукт раскладывают по банкам, укупоривают и хранят в темном месте. На 300 г хрена требуется 0,4 л воды, 100 г 9-процентного уксуса, 50 г сахарного песка и столовая ложка соли.

Баклажаны кружочкамі у таматным соусе

На 10 слоікаў па 0,5 л: 500 г баклажанаў, 200 г цыбулі, 50 г зяленіва, 2,5 кг чырвоных памідораў, 85 г солі, 130 г цукру, 400 г алею сланечнікавага. Заліўка: 2 кг таматнай масы, 130 г цукру, 85 г солі, 50 г зяленіва, 100 г цыбулі абсмажанай, па 10 шт. перцу чорнага і пахучага.

Свежыя чыстыя баклажаны наразаюць кружочкамі таўшчынёй 15 — 20 мм, абсмажваюць на алеі да залацістага колеру. Асобна абсмажваюць цыбулю. Цыбулю і зяленіва дабаўляюць у час варкі. У слоік 0,5 кладуць абсмажаныя кружочкамі баклажаны і заліваюць 200 — 250 г соусу. Стэрылізуюць у кіпячай вадзе: слоікі 0,5 л — 45 хвілін, 1 л — 60 хвілін.

Наш адрас:
220013, гор.Мінск, вул.Б. Хмяльніцкага,10-А,паверх 9, рэдакцыя газеты "Мінская праўда".

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай рэдакцыі —68-29-76, намесніка галоўнага рэдактара —68-25-81, адказнага сакратара —68-26-48, сакратарыята —68-26-48, аддзелаў: Саветаў —68-26-38, адукацыі і культуры —68-25-76, сацыяльна—эканамічнага —68-25-43, грамадска-палітычнага —68-25-42, інфармацыйна-аналітычнага —68-28-33, пісьмаў і маральна-бытавых праблем — 68-25-83, ілюстрацый —68-25-03,68-26-48, камерцыйнага — 68-25-86, бухгалтэрыі —68-26-65.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Барысаве —(8-277)5-15-61,Вілейцы —(8-271)5-57-86,Нясвіжы—(8-270)5-41-88, Салігорску — (8-210) 2-49-60.

ЗАСНАВАЛЬНІК — Мінскі абласны Савет дэпутатаў, 220625, г.Мінск, вул. Энгельса, 4.
"Мінская праўда" — орган Мінскага абласнога Савета дэпутатаў.

Галоўны рэдактар М.А.ШЛОМА

Рэдакцыя можа друкаваць матэрыялы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.
Адказнасць за падбор і дакладнасць апублікаваных фактаў і іншых звестак нясуць іх аўтары.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Час падпісання ў друк: па графіку 22.10. Нумар падпісаны ў 22.00.
Набрана і звярстана на настольна-выдавецкім комплексе "Мінскай праўды". Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку". 220013, г.Мінск, пр. Ф.Скарыны, 79.
Тыраж 16580. Індэкс 63923. Зак. №97.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12